

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Årsberättelse om det nordiska samarbetet 2022

Till Finlands delegation
i Nordiska rådet

Nordiska samarbetsministrar vid sommarmötet i Halden, Norge, juni 2022

Bild: Carolina Nordling

Pärbild: Nordiska samarbetsministrar vid Nordiska rådets session i Helsingfors i november

Bild: UM / Konsta Partanen

Årsberättelsen har skrivits utifrån sammanfattningar som har lämnats in av ministerier, organisationer och sekretariatet för nordiskt samarbete.

Förord

Det ändrade säkerhetspolitiska läget i Europa har präglat samarbetet inom Nordiska ministerrådet under 2022. Olika aspekter av Rysslands brutala, fullskaliga anfallskrig mot Ukraina har behandlats i så gott som alla ministerråd. Dessutom har ministerrådets verksamhet i Ryssland nu i sin helhet avslutats och Nordenkontoren stängts.

Norge var ordförandeland under 2022 och deras devis var ”starkare och grönare tillsammans”. Man fokuserade på att intensifiera arbetet med Vision 2030, bidra till att öka takten i den gröna omställningen och se till att ministerrådet fungerar effektivt.

Verksamheten inom Nordiska ministerrådets omfattande arbetsområde styrs i allt högre grad av visionen och den gemensamma handlingsplan för 2021–2024 som utarbetats för att förverkliga visionen. Halvtidsutvärderingen för handlingsplanen blev klar på hösten och visade att vi är på rätt väg för att nå visionens mål, men att mycket arbete återstår.

Norge fortsatte arbetet med att stärka samarbetet gällande försörjningstrygghet och beredskap, ett initiativ som lanserades på statsministernivå under Finlands ordförandeskap 2021. Betydelsen av ett stärkt beredskapssamarbete underströks ytterligare av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. På Nordiska rådets session gav samarbetsministrarna en statusuppdatering gällande samarbete i kristider. Under sessionsveckan, som ordnades i Helsingfors, firades Helsingforsavtalets 60-årsjubileum och Nordiska rådets 70-årsjubileum.

Den fria rörligheten är en hörnsten i det nordiska samarbetet och arbetet för att det ska vara lätt att bo, studera och arbeta i ett annat nordiskt land fortsatte. På hösten gav statsrådet en redogörelse om nordiska gränshinder till riksdagen. Avsikten med redogörelsen var att öka kunskapen om gränshinder och på så sätt bidra till att stärka gränshinderarbetet.

Under året valdes en ny generalsekreterare till Nordiska ministerrådet. Karen Ellemann tillträdde tjänsten 1.1.2023. Den avgående generalsekreteraren Paula Lehtomäki avtackades för sin solida insats till förmån för Norden och det nordiska samarbetet.

De senaste årens exceptionella tider har överlag framhävt vikten av det nordiska samarbetet. Vårt samarbete har än en gång visat sin styrka, och som republikens president konstaterade under sessionsveckan i Helsingfors, upplever vi nu det nordiska samarbetets renässans. Vår vision för 2030 har också visat sig ligga mycket rätt i tiden. Erfarenheterna från coronapandemin och det ändrade säkerhetspolitiska läget i Europa med alla dess följder har ytterligare förstärkt vikten av att lyckas med arbetet att bli världens mest hållbara och integrerade region.

Helsingfors 5.5.2023

Thomas Blomqvist
Minister för nordiskt samarbete och jämställdhet

Innehållsförteckning

Förord	3
POLITISKA RIKTLINJER OCH UTRIKESÄRENDEN	5
Statsministrarnas samarbete	5
Samarbetet mellan samarbetsministrarna	6
Utrikes- och säkerhets- samt försvarspolitiskt samarbete	8
Samarbete i utvecklingsfrågor	10
Regionalt samarbete	11
Profilerings- och positioneringssamarbete	13
SEKTORIELLT SAMARBETE	14
Kultursamarbete	14
Utbildnings- och forskningssamarbete	15
Miljö och klimat	16
Näringslivs- och innovationspolitik	18
Energipolitik	19
Regionalpolitik	20
Ekonomi- och finanssektorn	21
Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn	22
Social- och hälsovårdspolitik	24
Jämställdhetssamarbete	26
Samarbete inom arbetsliv	27
Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete	29
Digitalisering	30
ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE	31
Gränshinderarbete	32
Hållbar utveckling	35
Konsumentfrågor	35
Trafik	36
Invandrings- och medborgarskapsfrågor	37
Samarbete som gäller främjande av integration av flyktingar och invandrare	38
Samarbete gällande civil beredskap, beredskap och räddningsväsendet	38
Polissamarbete samt tull- och narkotikasamarbete	39
Samarbete i samefrågor	39
Ungdomssamarbete	40
Främjande av svenska språket	42
BILAGOR	45
Nordiska ministerrådets budget för 2022	45
Nordiska möten, seminarier och konferenser 2022	46

POLITISKA RIKTLINJER OCH UTRIKESÄRENDEN

Statsministrarnas samarbete

Nordiska statsministrar under sessionsveckan i Helsingfors i november 2022

Bild: Norden.org

De nordiska statsministrarna sammanträdde den 15 augusti på sommarmötet i Oslo och i början av november i Helsingfors i samband med Nordiska rådets session. I Oslo godkände statsministrarna ett gemensamt uttalande om att utveckla samarbetet inom säkerhet och försvar. Enligt uttalandet har Rysslands invasion av Ukraina förändrat säkerhetsläget i hela Europa och de nordiska länderna har ansvar för att trygga friheten och våra gemensamma värden.

I uttalandet hänvisas till Finlands och Sveriges anslutning till Nato, som innebär att de nordiska länderna blir allierade, vilket medför nya möjligheter till samarbete. Det nordiska samarbetet utvecklas ytterligare bland annat genom aktiva insatser för att stärka Nato som en militär och politisk aktör och genom nordisk övningsverksamhet och utbildning i nära samarbete med Nato och andra allierade länder samt genom att söka synergier och stärka samhällens resiliens.

Ett annat tema för statsministrarnas sommarmöte var skyddet av haven och främjandet av förnybar energi. Statsministrarna gav ett uttalande om hållbar maritim ekonomi och grön omställning. De nordiska statsministrarna samlades dessutom till ett möte med Tysklands förbundskansler Olaf Scholz i Oslo. Teman för mötet var Ryssland och säkerheten i Europa, den nya säkerhetsarkitekturen i Nordeuropa samt den gröna omställningen och energitryggheten i Europa.

De nordiska statsministrarna på riksdagens marmorsteg under sessionsveckan i november 2022

Bild: Lauri Heikkinen / Statsrådets kansli

De nordiska statsministrarna sammanträdde även i Helsingfors den 1 november i samband med Nordiska rådets session. Statsministrarnas möte hölls gemensamt med företrädare för de självstyrande områdena Åland, Färöarna och Grönland. Under mötet diskuterades följderna av Rysslands invasion av Ukraina, de nordiska ländernas bidrag till den gröna omställningen och visionen om Norden som världens mest hållbara och integrerade region 2030. I Helsingfors hölls dessutom en dialog mellan statsministrarna och Nordiska rådets ledamöter, dvs. ett så kallat toppmöte.

Samarbetet mellan samarbetsministrarna

De nordiska samarbetsministrarna sammanträdde fem gånger under året: tre gånger virtuellt, samt två gånger fysiskt, varav en gång på hösten i samband med Nordiska rådets sessionsvecka i Helsingfors. Under året rekryterades en ny generalsekreterare till Nordiska ministerrådet, och kopplat till den processen, hade samarbetsministrarna även två extrainsatta möten. Tidigare danska ministern och folketingsledamoten Karen Ellemann valdes till ny generalsekreterare och tillträdde tjänsten 1.1.2023. Sommarmötet ordnades i Halden, Norge. Ett av mötets huvudteman var det nordiska samarbetet i krissituationer och ministrarna godkände en deklaration om krissamarbete. Gränshinderarbetet är en av hörnstenarna i det nordiska samarbetet. I sommarmötets deklaration nämndes även den fria rörligheten och samarbetsministrarna konstaterade att de har ett särskilt ansvar för frågor om gränshinder, har givit Gränshinderrådet ett nytt mandat och tagit initiativ till en närmare dialog med rådet.

Inreserestriktionerna som infördes under coronapandemin belyste vikten av att värna det nordiska perspektivet och betydelsen av den fria nordiska rörligheten. Det här har varit en särskilt viktig fråga för gränsregionerna, och i augusti genomförde de finska och svenska samarbetsministrarna ett gemensamt besök till Torneå-Haparanda. För att sätta fokus på och stärka gränshinderarbetet i Finland gav statsrådet en redogörelse om nordiska gränshinder till riksdagen. Redogörelsen godkändes av statsrådet 10.11.2022.

Arbetet att utveckla samarbetet i kristider, som påbörjades med syfte att ta lärdom av coronapandemin, har fortsättningsvis stått högt på agendan. På hösten mottog ministrarna slutrapporten *Nordic resilience: Strengthening cooperation on security of supply and crisis preparedness* sammanställd av Finlands utrikespolitiska institut. Samarbetsministrarna hade beställt rapporten året innan som en del av arbetet att utveckla beredskapssamarbetet. Erfarenheterna från coronapandemin samt Rysslands krig i Ukraina har gjort arbetet att stärka beredskapen, försörjningstryggheten och resiliensen i Norden allt viktigare.

Republikens president avlade ett statsbesök till Island i oktober. Ett tema under besöket var nordiskt samarbete, och presidenten åtföljdes under besöket av ministern för nordiskt samarbete. De finländska och isländska samarbetsministrarna träffades även bilateralt under besöket.

Visionen om att göra Norden till världens mest integrerade och hållbara region 2030 behandlades på alla samarbetsministrarnas möten. Halvtidsutvärderingen för handlingsplanen 2021-2024 presenterades och visade att Vår vision 2030 har haft god genomslagskraft. Ministerrådets verksamhet styrs nu mot samma målbild. Norden har bra förutsättningar att uppnå visionen, men mycket arbete återstår ännu. Samarbetsministrarna inledde arbetet med processen för att ta fram följande handlingsplan och samarbetsprogram för 2025-2030. De tre prioriteringsområdena ett grönt Norden, ett konkurrenskraftigt Norden och ett socialt hållbart Norden kvarstår.

Budgetarbetet fortsatte utgående från det rambeslut som gäller åren 2021–2024. I budgetförhandlingarna med Nordiska rådet betonade samarbetsministrarna betydelsen av dialog kring utvecklingen av budgetsamarbetet mellan ministerrådet och rådet. Ministrarna orienterades regelmässigt under hela året om arbetet i ministerrådets sekretariat för att stärka ekonomi- och projektförvaltningen.

Utrikes- och säkerhets- samt försvarspolitiskt samarbete

De nordiska länderna är Finlands närmaste internationella samarbetspartner. Rysslands anfall på Ukraina har ytterligare betonat och understrukit det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet.

De nordiska länderna delar samma värdegrund, centralt är främjande av mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen, demokrati, fred, frihet, tolerans och jämlikhet i all internationell verksamhet. Finland har nära kontakter till de nordiska länderna på alla nivåer. De nordiska ambassaderna samarbetar också såväl gällande innehåll, gemensamma projekt som gemensamma lokaler.

Det nordiska samarbetet i FN är speciellt synligt till exempel i klimat-och jämställdhetsfrågor. År 2022 var Norge ordförande för det nordiska N5-samarbetet. Under årets lopp hölls flera virtuella möten och utrikesministrarna möttes för sitt sommarmöte i Bodö i juni. Finland var år 2022 ordförande för Nordiska rådet och under höstens session hölls utrikesministrarnas möte i Helsingfors i november. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har varit det viktigaste ämnet under årets möten, men även Nato var ofta på agendan i och med Finlands och Sveriges Nato-ansökningar.

Sveriges, Norges och Finlands utrikesministrar under sessionsveckan i Helsingfors i november

Bild: UM / Konsta Partanen

Då Finland och Sverige gått med i Nato är alla nordiska länder Nato-allierade. Genom resultatet i den på sommaren anordnade folkomröstningen är också Danmark med i EU:s säkerhets- och försvarssamarbete. Allt detta möjliggör ett ännu tätare samarbete mellan de nordiska länderna i fortsättningen.

Andra länder visade stort intresse för att delta i de nordiska utrikesministermötena under året. På våren ordnades ett möte tillsammans med Frankrike och på hösten möten med både Benelux-länderna och Kanada.

Norge var ordförande för det nordiska försvarssamarbetet, Nordefco (Nordic Defence Cooperation), år 2022. Ordförandeskapet roterar varje år mellan fyra av de nordiska länderna (inte Island). Ordföranden ska leda och utveckla samarbetet enligt de långsiktiga målen fastställda i Nordefcos Vision 2025. Läs det norska ordförandeskapets årsrapport här: <https://www.defmin.fi/files/5713/nordefco-rapport-2022-screen.pdf>

Nordefcos verksamhet 2022 präglades av stora förändringar i det europeiska säkerhetsläget på grund av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. De nordiska länderna höll tät kontakt såväl på ministernivå som på tjänstemannanivå. Det hölls fyra kriskonsultationer på ministernivå under året. Finlands och Sveriges Natomedlemskap påverkar grundförutsättningarna för det nordiska försvarssamarbetet eftersom alla de nordiska länderna därefter är allierade. Därtill har Danmark beslutat att ansluta sig till EU:s försvarssamarbete. Allt detta stärker Nordens säkerhet och möjliggör ett ännu djupare samarbete.

De nordiska ländernas försvarsministrar beslutade i maj 2022 vid sitt möte i Kirkenes i Norge att inleda en reform för att anpassa Nordefco till den förändrade omvärlden. Riktlinjerna för reformarbetet behandlades under hösten och vid sitt möte i november beslutade försvarsministrarna om utarbetandet av en ny vision för Nordefco, och att samarbetets struktur och processer ska ses över och anpassas. I framtiden blir operativt och förmågesamarbete allt viktigare. Det är viktigt att det nordiska samarbetet i framtiden stöder och kompletterar Nato. De nordiska länderna ser Nordefco som en fungerande plattform för att utveckla försvarssamarbetet, och arbetet fortsätter under Sveriges ordförandeskap år 2023.

Nordefcos försvarsministermöte i Kirkenes

Bild: Försvarsdepartementet, Norge

Inom förmågesamarbetet inleddes under Norges ledning en kartläggning av vilka nya samarbetsmöjligheter som Finlands och Sveriges Natomedlemskap medför. Under 2022 inleddes bland annat arbetet för att fördjupa det nordiska flygvapensamarbetet. På tjänstemannanivå har det utretts vilka delområden som bör utvecklas för att de nordiska länderna bättre ska kunna agera tillsammans och genomföra gemensamma flygvapeninsatser. Man har också börjat utreda nordiska samarbetsmöjligheter inom logistik och i samband med Natos försvarsplanering. Norge fortsatte även dialogen mellan Nordefco och det så kallade Hagasamarbetet för att främja samarbete mellan militär och civil beredskap. Dialogen inleddes under Finlands ordförandeskap 2021. Under sitt ordförandeskap främjade Norge också samarbetet kring rymdförmågor.

Som ett centralt tema i samarbetet kring försvarsmateriel var den militära försörjningsberedskapen och att stärka förutsättningarna för den nordiska försvarsindustrin. Under de senaste åren har den militära försörjningsberedskapen behandlats med anledning av Covid-19-krisen, men Rysslands invasion av Ukraina gjorde ämnet ännu mer aktuellt. År 2022 godkände alla de nordiska länderna bilagan om försörjningsberedskap till det nordiska försvarsmaterielavtalet. I bilagan avtalas om arrangemang, utveckling och praktiska åtgärder. I augusti 2022 undertecknade parterna sex verkställighetshandlingar om de praktiska arrangemangen för samarbetet kring försörjningsberedskap.

De nordiska länderna inledde planeringen av den gemensamma övningen Nordic Response 2024. Den traditionella övningen Cold Response, som vanligen genomförs under Norges ledning, ska utvecklas för att ännu bättre tjäna det nordiska försvarssamarbetets målsättningar.

Samarbete i utvecklingsfrågor

Utvecklings- och utrikeshandelsminister Ville Skinnari träffade nordiska utvecklingsministrar i olika sammanhang under 2022. Han besökte Danmark i april 2022 och träffade också Danmarks utvecklingsminister. Ministrarna diskuterade bl.a. genomförandet av EU:s Global Gateway-initiativ.

Cheferna för Norges och Sveriges biståndsmyndigheter (Norad, Sida) och Danmarks, Finlands och Islands utvecklingspolitiska avdelningar sammanträdde i januari, juni och december 2022 för att diskutera aktuella utvecklingspolitiska frågor. Cheferna diskuterade bl.a. konsekvenserna av Rysslands aggressionskrig mot Ukraina på ländernas utvecklingssamarbete och -finansiering, samverkan mellan utvecklingssamarbete, humanitärt bistånd och fredarbete (triple nexus på engelska), utvecklingssamarbetet inom den offentliga sektorn och den lokalt ledda utvecklingen. Chefen för utrikesministeriets utvecklingspolitiska avdelning besökte både Norad och Sida under året.

Nordiskt samarbete i utvecklingsfrågor på tjänstemannanivå genomfördes inom ramen för Nordic+ -samarbetet (de nordiska länderna, Irland, Nederländerna och Storbritannien). De nordiska ländernas utvecklingspolitiska samarbete är aktivt på tjänstemannanivå också utanför officiella sammansättningar.

De nordiska länderna är i samma röstningsgrupp i Världsbanken och i de regionala utvecklingsbankerna (Afrikanska utvecklingsbanken, Asiatiska utvecklingsbanken, Interamerikanska utvecklingsbanken). Som helhet är utvecklingsbankerna mycket stora globala utvecklingssamarbetsaktörer. I dessa bankers röstningsgrupper, där även andra länder deltar, är det nordiska samarbetet vad gäller ståndpunktsbildning och informationsutbyte omfattande och regelbundet. De nordiska länderna bidrar i sitt arbete bland annat till beaktandet av jämställdhet, mänskliga rättigheter och klimatarbete i utvecklingsfinansieringsinrättningarnas verksamhet.

Huvudmålet med Nordiska Utvecklingsfondens (NDF) verksamhet är att stödja utvecklingsländer i att bromsa och anpassa sig till klimatförändringen. I enlighet med NDF:s strategi fram till 2025 är minst 60 % av finansieringen riktad till Afrika söder om Sahara och minst hälften av finansieringen riktas till projekt som främjar anpassning.

I slutet av 2022 bestod NDF:s klimatprojektportfölj av 136 projekt (avslutade eller pågående), med ett totalt värde av 542,1 miljoner euro och riktade till totalt 30 länder. 9 % av projekten har fokuserat på att bromsa klimatförändringen, 18 % på anpassning till klimatförändringen och 73 % av projekten har främjat båda dessa. 51 % av NDF:s projektportfölj är riktad till Afrika, 21 % till Asien, 13 % till Latinamerika och 15 % är riktad till flera regioner. Donationer utgör 74 %, kapital 21 % och lån 5 % av det totala stödet. År 2022 fattade NDF sju nya projektbeslut till ett värde av 64 miljoner euro.

Finland var ordförande i NDF:s styrelse 1.6.2021–31.2022. Under 2022 godkände styrelsen utöver projekten bl.a. fondens första egna riskhanteringspolicy.

2022 startade två arbetsgrupper med fokus på nordiskt samarbete och klimatfinansiering sin verksamhet: Nordic Cooperation on Private Sector Development och IMCA (Investment Mobilization Collaboration Arrangement). Båda arbetsgrupperna ordnade virtuella möten under 2022. Dessutom ordnade Nordic Cooperation on Private Sector Development ett sidoevenemang i samband med COP27.

Regionalt samarbete: programmen för Baltikum, Belarus, nordvästra Ryssland, arktiskt samarbete och västra grannskapet

Det traditionella närområdessamarbetet, som utrikesministeriet bedrivit med **Estland** efter att landet blev självständigt, har avslutats men det förekommer samarbete inom ramarna för bland annat EU:s olika Interreg-program (till exempel Central Baltic Programme) där Finland och Estland deltar. Dessutom dryftas frågan om att inleda ett bilateralt samarbete med Estland för att stödja Ukraina och ukrainarna. Estland och Finland inleder diskussioner om saken under vårens lopp. Av de sektorer som understöds är det preliminärt utbildning som har varit på tapeten (Finland stöder redan nu utbildningssektorn i Ukraina). Projektmedlen kommer från Finlands medel för utvecklingssamarbete. Det här ska ännu dryftas preliminärt.

Allmänt taget är det nordiska samarbetet i Estland mycket aktivt, särskilt mellan ambassaderna i Tallinn. Det förändrade säkerhetspolitiska läget i Europa, Finlands och Sveriges ansökningar om medlemskap i Nato samt energisäkerheten har fört våra ståndpunkter samman. Finlands och Sveriges nära relation återspeglas i all vår verksamhet. Utöver de aktiva ambassaderna är även Nordiska ministerrådets kontor verksamt i Tallinn. År 2022 fortsatte kontoret med sin vanliga agenda och förde fram särskilt den gröna omställningen och nya energilösningar.

Det nordiska samarbetet fungerar bra och aktivt i **Lettland**. Flera tillställningar har ordnats av de nordiska ambassaderna och Nordiska ministerrådets Norden-kontor i Riga. Dessa inkluderade till exempel ambassadörernas gemensamma regionala besök i Cesis på hösten 2022. I samband med besöket hölls "Nordic Days" med kulturella, vetenskapliga och näringslivsrelaterade evenemang. De nordiska länderna hade också gemensamma möten med de lettiska myndigheterna. De nordiska handelskamrarnas gemensamma evenemang är också viktiga, såsom Nordic Baltic Business Forum 2022. I samarbete med Norden-kontoret ordnade ambassaden en paneldiskussion på LAMPA policyfestivalen sommaren 2022.

Det nordiska samarbetet fungerar mycket bra i **Litauen**. De andra nordiska ländernas ambassader och Nordiska ministerrådets Norden-kontor i Vilnius är Finlands viktigaste referensgrupper. Samarbetet är mångsidigt och täcker allt från att ordna evenemang till att hantera beredskapsärenden. Årets viktigaste gemensamma nordiska tillställning ordnades i Finlands ambassads lokaler, därtill hölls även Skandinaviska dagarna i Kaunas, Europadagen, Baltic Pride, gemensamma möten med litauiska ministrar och andra bemärkta personer, samt andra ministermöten och offentliga evenemang inklusive av de nordiska handelskamrarna. Under det senaste året har de nordiska ländernas samarbete tidvis expanderat till NB8-samarbete.

Finlands ambassad i Vilnius genomförde i samarbete med de andra nordiska ambassaderna och Norden-kontoret i Vilnius ett utbildningsprojekt under åren 2021-2022, där Finland hade en samordnande roll tillsammans med Norden-kontoret. Projektet avslutades 2022. NordED-projektet främjade diskussionen om utbildning i Litauen och lyfte fram bästa praxis och lärdomar från de nordiska och baltiska länderna. Målet var att ge mervärde till planeringen av utbildningsreformen i Litauen och den litauiske ministern för utbildning, vetenskap och idrott deltog personligen i alla delar av projektet. Projektet mottog totalt 31 500 euro i finansiering från Nordiska ministerrådet. Under 2021 bestod projektet av två webbseminarier, där Finland fick mycket god synlighet. Den tredje och sista delen av projektet om inkluderande utbildning ordnades i september 2022 tillsammans med den litauiska utbildningsbyrån. Seminariet riktade sig till litauiska skolrektorerna, och presentationerna streamades och spelades in. Seminarierna hade totalt över 14 000 åhörare och deltagare. Mer information om projektet: <https://norded.lt/>.

Under rapporteringsåret genomförde Nordiska ministerrådets litauiska Norden-kontor ett nordiskt mediebidragsprogram i **Belarus**, vars syfte var att stärka demokratin och det civila samhället med stöd av oberoende medier i landet och att skapa tillförlitligt medieinnehåll. I slutet av 2022 lanserades ytterligare ett nordiskt mediebidragsprogram i Belarus för åren 2022–2023.

I **nordvästra Ryssland** har det nordiska samarbetet efter Rysslands anfallskrig i Ukraina bedrivits i liten skala, bl.a. i form av gemensamma möten, resor och kulturevenemang. Därtill har det nordiska samarbetet blivit mer aktivt i nordvästra Ryssland vad gäller bevakningen av samhällsutvecklingen. Tidigare bedrevs även nordiskt samarbete t.ex. inom ramen för gränsöverskridande samarbetsprojekt. Dessa projekt har nu avbrutits.

Före den ryska invasionen i Ukraina anordnade de nordiska beskickningarna nordiska veckor i St. Petersburg turvis varje år. I och med kriget har Nordiska ministerrådets Rysslandsprojekt, som finansierat festivalen, avslutats. Även arbetet vid de finska och danska kulturinstituterna i St. Petersburg, som deltog i arrangemanget av festivalen, har avslutats. Däremot beslutade Norges, Sveriges och Finlands generalkonsulat att hålla fast vid traditionen, med tillbörligt beaktande av den aktuella situationen och begränsningarna, att organisera en serie småskaliga nordiska evenemang under oktober-december 2022.

Arktiskt samarbete

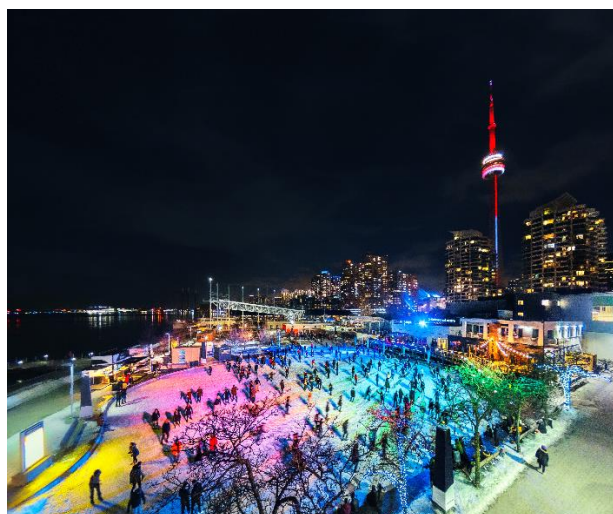
Det arktiska samarbetet var exceptionellt utmanande år 2022 på grund av Rysslands anfallskrig. Arktiska rådet är regionens viktigaste samarbetsorganisation för alla arktiska stater, inklusive särskilt de nordiska länderna. I mars avbröt sju stater sitt deltagande i rådets möten, vilket innebar att det blev omöjligt för rådet att fatta beslut. Ryssland har emellertid inte uteslutits eller suspenderats. I juni återupptogs endast de projekt som Ryssland inte deltog i från början, men dessa projekt kan inte heller slutföras eftersom rådet inte kan sammanträda eller fatta beslut på någon nivå. Samarbetet mellan å ena sidan sju stater och samarbetet mellan de nordiska länderna å andra sidan har varit exceptionellt intensivt och samordnat.

Finland, Sverige och Danmark har varit tvungna att beakta även EU:s riktlinjer i diskussionerna. Fokus har varit på att ordförandeskapet överförs från Ryssland till Norge på ett smidigt sätt i maj 2023.

I det rådande läget har EU ännu inte kunnat föra en substantiv diskussion eller kunnat godkänna rådets slutsatser utifrån EU:s meddelande om Arktis som offentliggjordes 2021. Finlands egen strategi för den arktiska politiken offentliggjordes i juni 2021 och det har förts diskussioner om de ändringar som föranleds av situationen, men det har ännu inte fattats några beslut på statsrådsnivå om att uppdatera strategin eller utarbeta en ny strategi.

Samarbete med grannarna i väst

Berättelseåret var det andra året då de nya riktlinjerna för samarbetet (2021–2023) genomfördes. De nya riktlinjerna godkändes hösten 2020. Med grannarna i väst avses framförallt Förenta Staterna, Kanada, Förenade Kungariket Storbritannien och Nordirland samt Irland. I samarbetet enligt de nya riktlinjerna prioriteras frågor som rör havet, handel och ekonomisk utveckling, miljö och klimat, forskning, innovationer och utbildning, kultur, hälsa, jämställdhet och barns och ungas delaktighet.

Harbourfront Centre

Bild: Courtesy of Harbourfront Centre

Kultursatsningen "Nordic Bridges", som pågick januari–december 2022 och genomfördes i Kanada, fick stor synlighet. Det var ett ambitiöst projekt som förde samma nordiska konstnärer, tänkare och innovatörer samt programpartner och yrkeskunniga från olika delar av Kanada. Nordic Bridges visade upp modern nordisk konst och kultur från olika områden, inklusive dans, teater, cirkus och musik, visuell och digital konst, formgivning och konsthantverk, litteratur, film och matkultur. Kurator för programutbudet var den mångkonstnärliga, internationella kulturinstitutionen Harbourfront Centre i Toronto. Över 20 kanadensiska partner deltog. Grunden för programutbudet utgjordes av konstnärlig innovation, tillgänglighet och delaktighet, ursprungsbefolkningarnas perspektiv samt anpassningsförmåga och hållbarhet.

Profilerings- och positioneringssamarbete

Det nordiska profileringsarbetet fortsatte aktivt under 2022. Huvudmålet med profileringsarbetet är att stödja genomförandet av visionen om att "Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region till 2030" internationellt, i tät förbindelse med FN:s mål för hållbar utveckling (SDG-målen) och därigenom stärka Nordens varumärke. Genom åren har det praktiska profileringsarbetet utformats kring regelbundna utlysningar om finansiering för de nordiska ambassaderna gemensamma projekt ute på fältet.

I den första fasen av profileringsarbetet lanserades kampanjen "Traces of North", där man sökte nordiska fenomen runtom i världen. I den sista fasen av kampanjen år 2022 utformades material för de nordiska ambassaderna som de kan publicera och det gjordes finputsningar av projektets grafiska profil. Verktygsbacken för det nordiska profileringsarbetet finns samlad på webbplatsen thenordics.com

Spetsprojektet i profileringsarbetet är fortsättningsvis diskussionsserien Nordic Talks, som lanserades 2020. Enligt de nordiska ambassaderna är projektet ett nyttigt och smidigt sätt att inleda diskussion om frågor som är viktiga för Norden. De nordiska ambassaderna bjuder in lokala aktörer för att diskutera frågor som rör till exempel SDG-teman. En stor del av diskussionerna spelas in i podcast-form för att det ska vara möjligt att ta del av dem digitalt runtom i världen. År 2022 beviljades projektstöd till 22 projekt. Finlands ambassader hade ett partnerskap i 11 av dessa projekt. År 2022 spelades 13 pod-avsnitt in. I nuläget finns redan 50 avsnitt. Avsnitten har tiotusentals lyssnare. Kommunikationen om Nordic Talks var särskilt lyckad vid COP27-mötet i Sharm El-Sheik i november 2022. Under COP27-mötet fick de nordiska länderna bred synlighet genom att ordna åtta diskussionsmöten. I diskussionsmötena deltog på ett mångsidigt sätt olika aktörer, inklusive parlamentariker och ungdomsdelegater.

Konceptet för Nordic Talks utvecklas kontinuerligt enligt behov och önskemål. Det har skapats ett eget LinkedIn-konto för Nordic Talks-konceptet för att säkerställa att synligheten blir större. Nordic Talks-konceptet tilldelades pris vid landvarumärkeskonferensen i City Nation Place 2021.

SEKTORIELLT SAMARBETE

Kultursamarbete

Arbetet i Nordiska ministerrådet för kultur (MR-K) styrdes av Nordiska ministerrådets Vision 2030 och av programmet för Norges ordförandeskap år 2022, som baserar sig på visionen. Programmets teman var följande: nordiskt språksamarbete, urfolkens kultur, samnordisk profilering i Kanada, kultursamarbete i Norden efter Covid-19-pandemin samt yttrandefrihet och mångfald.

Design Matters exhibition "The secrets of..." by COMPANY (Aamu Song and Johan Olin)

Bild: Brian Medina

Strukturreformen av Nordiska ministerrådet i anknytning till den gröna omställningen återspeglades även 2022 i form av nedskärningar i den ekonomiska ramen för Nordiska ministerrådet för kultur. Nedskärningarna kunde delvis kompenseras med hjälp av tilläggsfinansiering på Nordiska rådets yrkande, men de utdragna förhandlingarna i frågan ledde till osäkerhet bland de nordiska kulturaktörerna. Utöver nedskärningarna stod även förvaltningen och finansieringen av fastigheten Nordens hus i Reykjavik i fokus, inklusive fastighetens omfattande renoveringsbehov. Ministerrådets sekretariat diskuterar frågan tillsammans med Island, som innehar ordförandeskapet i ministerrådet 2023.

I fråga om det kulturpolitiska samarbetsprogrammet Nordiska ministerrådets kulturpolitiska samarbetsprogram 2021–2024: Konst och kultur – drivkraften för hållbar utveckling i Norden (<https://pub.norden.org/politknord2021-705/>) utarbetades det en halvtidsutvärdering, i vilken den centrala verksamheten vid Nordiska ministerrådet för kultur 2021–2022 sammanställdes. Kulturen ses som en genomgående och bärande kraft för en hållbar utveckling av de nordiska samhällena i kulturministrarnas strävan efter ett grönt, konkurrenskraftigt och socialt hållbart Norden.

Till de nya initiativen vid Nordiska ministerrådet för kultur hörde bland annat ett projekt som samordnas av Danmarks kulturministerium och i vilket man med hjälp av arbete i en tankesmedja granskar teknologigiganternas inflytande på nyhetsmediernas verksamhetsförutsättningar och på den demokratiska diskussionen i Norden. Ordförandelandet Norge ordnade 18.10.2022 i Oslo en mediepolitisk konferens om temat under namnet ”Teknologigigantene og den demokratiske samtalen i Norden” <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/innsiktsartikler/nordisk-samarbeid-i-2022/nordisk-mediekonferanse-2022/id2926151/>.

Nordiska ministerrådet för kultur fortsatte för åren 2023–2024 språk- och kulturprogrammet Volt som riktar sig till barn och unga, men avslutade projektet Lyftet <https://www.norden.org/sv/paatvaersafnorden>, med hjälp av vilket man har presenterat barn- och ungdomslitteratur. Nordiska ministerrådet för kultur beslutade tillsammans med de nordiska samarbetsministrarna främja konstnärernas och konst- och kulturaktörernas mobilitet och samarbete i den arktiska regionen med hjälp av ett stödprogram som samordnas av Nordisk kulturkontakt åren 2022–2023.

Utbildnings- och forskningssamarbete

Utgångspunkten för Norges ordförandeskapsprogram var de nordiska statsministrarnas vision om att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region före 2030. De tre prioriterade områdena i visionen – ett grönt Norden, ett konkurrenskraftigt Norden och ett socialt hållbart Norden – styrde ordförandeskapets arbete.

Det nordiska utbildnings- och forskningssamarbetet strävar efter att Norden ska vara ett ledande område inom området för kunskap och välfärd. Målet är att ordna utbildning och möjlighet till livslångt lärande för var och en oberoende av social bakgrund. Genom samarbetet strävar man efter att främja forskning och forskningspolitik i de nordiska länderna samt på Åland, Färöarna och Grönland.

Nordiska utbildnings- och forskningsministerrådets möte hölls i Trondheim, Norge 4–5.5.2022. Mötets teman var: Akademisk yttrandefrihet och tillit till forskning samt Utbildningens roll i utjämningen av sociala skillnader med särskild fokus på barn och unga. Undervisningsminister Li Andersson och statssekreterare Dan Koivulaakso deltog i mötet.

Ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning sammanträdde fyra gånger och det centrala i kommitténs arbete var:

- Fortsatta budgetnedskärningar och omallokering av pengar
- Genomförande och uppföljning av ordförandeskapsperiodens projekt
- Forskningsamarbete, inkl. inrättande av ad hoc gruppen för forskning
- Inrättande av ad hoc-gruppen för utveckling av småbarnspedagogik
- Utveckling av språksamarbetet, bl.a. revidering av språkdeklarationen

Miljö och klimat

I enlighet med den budgetram som samarbetsministrarna har fastställt har finansieringen av miljö- och klimatsektorn ökat avsevärt under de senaste åren. Detta har gjort det möjligt att utvidga verksamheten. Miljö- och klimatsektorn har startat ett tiotal större projekthelheter för att genomföra ministerrådets vision. Dessutom deltar sektorn i samarbetsprojekt som överskrider flera olika förvaltningsområden. Samarbetet inkluderar många olika teman, såsom grön omställning, naturbaserade lösningar, cirkulär ekonomi samt byggande och trafik. Utöver visionsprojekten genomförs miljö- och klimatsamarbetet av sektorns permanenta arbetsgrupper och deras nätverk. Resultaten utnyttjas både i det nationella utvecklingsarbetet och i påverkan på EU- och global nivå. I slutet av året inledde ämbetsmannakommittén diskussioner om sektorns nya samarbetsprogram för perioden efter 2024.

Förhandlingarna om genomförandet av internationella miljö- och klimatavtal fortsatte efter den paus som pandemin orsakade. Partsmötet för klimatkonventionen (COP27) hölls i november i Egypten och i december ordnades partsmötet för biodiversitetskonventionen (COP15) i Kanada. De nordiska länderna spelade en synlig roll både i förhandlingarna och vid olika evenemang. Under klimatmötet arrangerades ett flertal tillställningar i den nordiska paviljongen. I evenemangen deltog bl.a. ministrar, olika intresseorganisationer och chefsförhandlare från de nordiska länderna. Vid COP15 i Montreal tog ministerrådet särskilt upp de ungas möjligheter att påverka.

I februari beslutade FN:s miljöförsamling (UNEA) att inleda förhandlingar om ett nytt globalt avtal för att stoppa plastföroreningen. De nordiska länderna har länge främjat inledandet av förhandlingarna och producerat utredningar som stöd för processen. Förhandlingarna inleddes i månadskiftet november-december. De nordiska länderna eftersträvar ett ambitiöst slutresultat. Miljö- och klimatsektorn beslutade sommaren 2022 att stödja de nordiska ländernas påverkansarbete genom att anställa en samordnare som främjar arbetet och genom att rikta en del av sin finansiering till att stödja förhandlingsprocessen.

Miljö- och klimatministrarna bekantade sig vid sitt möte i maj särskilt med åtgärderna för att minska utsläppen från sjöfarten. Ministrarna diskuterade bl.a. vad en grön omställning inom sjöfarten de facto kunde innebära. I samband med mötet bekantade sig ministrarna med Oslo stads nya eldrivna färjor. Miljö- och klimatministrarna antog också ett uttalande om utsläppsfria skeppsrutter. Andra viktiga diskussionsämnen var höstens klimatmöte i Egypten och förberedelserna inför mötet Stockholm +50 i början av juni. (+ 50 mötet i Stockholm ordnades för att fira UNEP:s 50-åriga verksamhet och för att påskynda genomförandet av FN:s Agenda 2030).

Ministrarna fortsatte de föregående årens diskussion om ungas delaktighet och bekräftade sin ståndpunkt att unga på ett genuint sätt ska ges möjlighet att påverka internationella miljö- och klimatprocesser. Detta lyftes fram särskilt vid mötet i Stockholm, där de unga fick tillfälle att framföra sina synpunkter till de nordiska miljö- och klimatministrarna.

Miljöministrarna möts i samband med Nordiska rådets session i Helsingfors.

Bild: UM / Konsta Partanen

I november träffades miljö- och klimatministrarna under Nordiska rådets session i Helsingfors. Vid mötet fortsatte ministrarna sin diskussion om påverkan i internationella miljö- och klimatfrågor. Ett huvudtema var naturbaserade lösningar. Ministrarna diskuterade också det förändrade världspolitiska läget ur miljö-, klimat- och säkerhetssynvinkel. Finland hade upprättat en promemoria om saken och minister Maria Ohisalo inledde ministrarnas diskussion.

Byggande

År 2020 inrättade de nordiska länderna en gemensam styrgrupp för att samordna förenhetligandet av byggbestämmelserna. Styrgruppen följer och samordnar det växande nordiska projektsamarbetet inom byggsektorn. I samarbetet deltar de ministerier och andra myndigheter som ansvarar för byggnadsfrågor. Miljöministeriet ansvarar för ett projekt som syftar till harmonisering av livscykelanalyser av byggnader. Genom samarbetet främjas också den offentliga upphandlingens positiva miljö- och klimatkonsekvenser, stärks det nordiska samarbetet inom träbyggande och skapas förutsättningar för inrättande av kolsnåla byggarbetsplatser.

Under ledning av miljöministeriet inleddes 2021 ett treårigt ordförandeskapsprojekt vars mål är att främja den cirkulära ekonomin inom byggandet, skapa nya samarbetsnätverk och dela praxis inom cirkulärt byggande. I slutet av 2022 färdigställde projektet en översikt om cirkulärt byggande i Norden. Översikten identifierar centrala utmaningar inom cirkulärt byggande och ger rekommendationer om åtgärder som kan bidra till att god praxis förmedlas effektivare till olika aktörer inom sektorn. I projektet deltar förutom miljöministeriet även arbets- och näringsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet samt SITRA.

Europeiska kommissionens initiativ *New European Bauhaus* främjas aktivt genom nordiskt samarbete. I slutet av november medverkade miljöministeriet i evenemanget *Into the Woods!* i Noux i Esbo. Vid evenemanget diskuterades hållbart byggande samt skydd av skog, skogsvård och skogarnas betydelse som kolsänka. I evenemanget deltog, utöver statsminister Sanna Marin, Europeiska kommissionens ordförande Ursula von der Leyen, miljökommissionär Virginijus Sinkevičius, Estlands premiärminister Kaja Kallas och Sveriges vice premiärminister Ebba Busch.

Regionplanering och utveckling av städer

Under ministerrådet för hållbar tillväxt finns tre ämbetsmannakommittéer (energi-, närings- och regionalpolitik). I ämbetsmannakommittén för regionalpolitik behandlas frågor som gäller regionplanering och regionutveckling. Både miljöministeriet och arbets- och näringsministeriet är representerade i kommittén, som har tre tematiska arbetsgrupper (stad, landsbygd, innovativa regioner). Finland har för närvarande ett roterande ordförandeskap i stadsgruppen. Kommittén följer upp genomförandet av samarbetsprogrammet och beslutar bl.a. om finansieringen av arbetsgrupperna,

gränsområdeskommittéerna och Nordregio (det nordiska forskningscentret för regional utveckling och regional planering). På agendan står för närvarande bl.a. utveckling av arbetet i gränsområdeskommittéerna.

Under Finlands ordförandeskap 2021 fattades beslut om en nordisk utredning om multilokalitet. Detta arbete fortsatte ännu 2022.

Nordiska miljöfinansieringsbolaget NEFCO

Huvudkontoret för Nefco (the Nordic Green Bank, officiellt Nordic Environment Finance Corporation) finns i Helsingfors. Verksamheten 2022 präglades i hög grad av Rysslands angreppskrig mot Ukraina. Före kriget hade 30 procent av Nefcos kapital investerats i Ukraina. En stor del av Nefcos projekt i Ukraina har trots kriget förblivit intakta. Det finns för närvarande bara 23 aktiva projekt finansierade av Nefco, före kriget var antalet 73. Allt nytt stöd till Ukraina sker i bidragsform. Nefco har startat ett program för grön återuppbyggnad i Ukraina och Finland har donerat fem miljoner euro till programmet. Därtill har Nefco på uppdrag av EU ansvaret för administrationen av investeringar på 150 miljoner euro i kritisk infrastruktur och boendeservice för internflyktingar.

Under året godkändes 22 nya lånefinansierade projekt till ett värde av ca 47 miljoner euro. Dessutom godkändes 73 projekt som finansierades med gåvomedel för ca 30 miljoner euro. I Nefcos projektportfölj fanns i slutet av året 300 pågående projekt, till vilka sammanlagt 289 miljoner euro allokerats. Största delen av de projekt som beviljades finansiering är klimatprojekt. I projekten inom den offentliga sektorn betonades energieffektivitet, i den privata sektorn var förnybar energi ett viktigt tema. Lösningar inom cirkulär ekonomi, transport och industriproduktion blev också allt viktigare.

Näringslivs- och innovationspolitik

Under Norges år som ordförande ordnades inget näringsministermöte i maj eftersom det planerade mötet ställdes in.

Under tjänstemannamötena betonades verkningsfullhet som ett genomgående tema. Det beslutades att åtgärderna för de åtta initiativ som stöder den gemensamma visionen ska följas upp noggrannare under mötena genom att man, vid sidan av den allmänna uppföljningen, under varje möte presenterar några projekt och deras framsteg i större detalj. Detta ger kommittén en bättre uppfattning av de konkreta åtgärderna och större förutsättningar att styra och utveckla de fortsatta åtgärderna. Under året konstaterades det också att antalet initiativ eller åtgärdspaket behöver begränsas i fortsättningen för att åtgärderna ska vara mer verkningsfulla. I nuläget är de begränsade resurserna alltför splittrade, vilket försvagar deras verkningsfullhet. Det nordiska mervärdet diskuterades också och lyftes återigen fram som ett viktigt kriterium.

En betydande och konkret form av samarbete som igen förverkligas är de nordiska ländernas gemensamma paviljong på den kommande EXPO-världsutställningen 2025 i Osaka. Ett förslag om detta lades fram redan under Finlands ordförandeperiod, men de exceptionella förhållandena har avsevärt försvårat och fördröjt medlemsländernas beslut om deltagande och företagens signaler om önskan att delta. Ministerrådet har beviljat finansiering för förberedelserna av den gemensamma paviljongen och arbetet framskrider.

Verksamheten inom Nopef, dvs. Nordiska projektexportfonden, utvärderades och det rådde en stark enighet inom kommittén om att kontinuiteten i fondens verksamhet ska säkerställas. En viktig observation som lyftes fram i utvärderingen var att ett intensifierat samarbete mellan Nopef och Nordic Innovation skulle öka slagkraften. Detta samarbete och den intensifierade kontakten har blivit ett etablerat verksamhetssätt.

Året har präglats av dels coronapandemins effekter på olika näringssektorer, dels kriget i Ukraina, och dessa frågor har diskuterats i samband med många ärenden under mötena.

Turism

Under 2022 inledde Finland två projekt som verkställer planen för nordiskt turismsamarbete och det initiativ som näringsministrarna godkände under Finlands ordförandeperiod. I ett samnordiskt projekt som genomförs av arbets- och näringsministeriet utreds god praxis inom inhemsk turism och analyseras möjligheterna att utnyttja sådana tillvägagångssätt som har uppstått under coronapandemin till att utveckla turismen också i större utsträckning. Visit Finland genomförde ett samnordiskt turismseminarium för att konkretisera åtgärder och resultat från turismsamarbetet och för att lyfta fram turismsamarbetet. Visit Finland deltog också i ett produktutvecklings- och marknadsföringsprojekt som samordnades av Danmark, där man främjade USA:s intresse för de nordiska länderna. Dessutom deltog Finland (bl.a. arbets- och näringsministeriet, Visit Finland, undervisnings- och kulturministeriet, Statistikcentralen) i genomförandet av initiativets övriga projekt genom att åtminstone delta i den materialinsamling som genomfördes i projekten. Under 2022 slutfördes under ledning av Visit Finland ett samnordiskt projekt som kartlade behovet av en nordisk dashboard för turismstatistik.

Arbetet i den nordiska turismarbetsgruppen, som verkar under Nordiska ministerrådet, skedde under norskt ordförandeskap. Samarbetet vägledades av planen för nordiskt turismsamarbete 2019–2023 som godkändes av näringsministrarna sommaren 2019. Turismen har inte lyfts fram i diskussionerna på ministernivå under året. Det aktiva nordiska samarbetet stödde genomförandet av Finlands turismstrategi i synnerhet vad gäller projekten för hållbar turism och digitalisering av turismen. Man kom överens om att börja uppdatera/omarbete planen för turismsamarbete under 2023.

Energipolitik

Under Norges ordförandeskap var teman för Nordiska ministerrådets energisektor vidareutveckling av den nordiska elmarknaden, den gröna omställningen och den aktuella elförsörjningstryggheten och elpriset.

Energiärenden behandlas i ministerrådet för energi. Syftet var att hålla detta möte i november 2022 i Oslo under Norges ordförandeskap. På agendan stod elförsörjningstryggheten och elpriset, den gröna omställningen samt väte och havsvindkraft. Tyvärr blev man tvungen att ställa in ministermötet i sista stund.

Arbetet i ämbetsmannakommittén för energipolitik fokuserade på beredningen av visionsarbetet för energisektorn för 2023–2024 och på diskussioner om strukturerna för och förnyelsebehovet i det nordiska energisektorsamarbetet, bl.a. ett nytt vätgassamarbete. Ämbetsmannakommittén beviljade finansiering för nordiska projekt inom energisektorn, bl.a. projekt för havsvindkraft och biodiversitet samt ett projekt för vätgaslastbilar. Det aktuella projektet "försörjningstrygghet, energipriser och rättvis omställning", som

också beviljats finansiering, behandlades under flera kommittémöten. Även det breda, tvärsektoriella trafikprojektet togs upp till diskussion.

Bland de arbetsgrupper och grupper som är underställda ämbetsmannakommittén för energipolitik verkade elmarknadsgruppen (EMG) och myndighetsarbetsgruppen för energieffektivitet Nordsyn aktivt under 2022. Dessutom träffades nätverksgruppen som fokuserar på avskiljning, användning och lagring av koldioxid i de nordiska och baltiska länderna (NGCCUS).

Elmarknadsgruppens arbete fortsatte aktivt under 2022. Ett centralt tema förutom allmänt informationsutbyte och samordning av aktuella ärenden var Nordiskt elmarknadsforum som hölls 18–19 maj 2022 i Helsingfors. Arbetsgruppen beställde flera utredningar av aktuella teman och deltog i förberedelserna för det nordiska ministermötet.

Arbetsgruppen för förnybar energi (AGFE) sammanträdde inte under 2022. Under tidigare år har arbetsgruppen fokuserat på beredningen av genomförandet av EU:s direktiv om förnybar energi (RED II) med tanke på det nordiska samarbetet och låtit genomföra olika projekt.

Regionalpolitik

Ministermötet för regionalpolitik ordnades som ett hybridmöte i maj. Näringsminister Mika Lintilä deltog i mötet på distans. Centrala teman för mötet var multilokalitet och konsekvenserna av distansarbete för den regionala utvecklingen, tillgången på tjänster på landsbygden och de ungas roll i utvecklingen samt hållbar tillväxt som bygger på havsområdenas möjligheter i de nordatlantiska kusttrakterna.

Ministrarna för regional utveckling initierade redan år 2021 en utredning av multilokalitet i de nordiska länderna och fick nu ta del av de första resultaten. Den rapport (<https://nordregio.org/publications/remote-work-effects-on-nordic-people-places-and-planning-2021-2024/>) och de policyrekommendationer (<https://pub.nordregio.org/pb-2022-5-strengthening-nordic-cooperation-on-remote-work-and-multilocality/index.html>) som publicerats om projektet skapar en lägesbild över distansarbete i de nordiska länderna och distansarbetets potentiella effekter på stads- och den regionala utvecklingen. Projektet finansierades av Nordiska ministerrådet och Finlands ordförandeskap.

Ämbetsmannakommittén för regionalpolitik (ÄK-R) sammanträdde fem gånger under 2022. Från och med sommaren hölls mötena som fysiska möten. Under 2022 har man bl.a. diskuterat behovet av att förnya gränskommittéernas verksamhet och finansiering. Finländska regioner ingår i sex gränskommittéer, nämligen Nordiska skärgårdssamarbetet, Kvarkenrådet, Nordkalotträdet, Bottenviksågen, Mittnordenkommittén och Tornedalsrådet.

I november ordnades det årliga NordRegio Forum i Hamar i Norge. På mötesagendan stod i synnerhet utmaningarna i anslutning till tillgången på arbetskraft samt den gröna omställningen.

Det regionalpolitiska arbetet verkställs i första hand i temagrupper, vilka är tre till antalet. De fokuserar på stadsutveckling, landsbygdsutveckling samt innovativa och resilienta regioner. I varje temagrupp deltar finländska medlemmar både från statsrådet och från regionerna. Temagrupperna ansvarade tillsammans för det ovan nämnda multilokalitetsprojektet. Inom temagrupperna har man under året dessutom genomfört bl.a. följande konkreta projekt och utredningar:

Stadsutveckling:

- En jämförande översikt (<https://pub.nordregio.org/pb-2022-7-nordic-national-support-initiatives-in-urban-planning/index.html>) över olika nationella stödinstitut för stadsutveckling på lokal nivå i de nordiska länderna
- Planering av socialt blandade och inkluderande stadsområden
- Nordiska klimatneutrala städer; kommunernas perspektiv och praxis
- Små städers dragningskraft; planering av multifunktionella, innovativa och trivsamma samhällen

Landsbygdsutveckling:

- Service provision and access to services in Nordic rural areas - secure, trusted and for all ages: <https://nordregio.org/research/service-provision-and-access-to-services-in-nordic-rural-areas-secure-trusted-and-for-all-ages/>
- A just green transition in rural areas: local benefits from value creation: <https://nordregio.org/research/a-just-green-transition-in-rural-areas-local-benefits-from-value-creation/>

Gröna, resilienta och innovativa regioner:

- Systems perspective on regional green innovation: <https://nordregio.org/research/systems-perspectives-on-green-innovation-gringo/>
- Regional implications of remote work
- Re-start competence mobility: <https://nordregio.org/research/re-start-competence-mobility-in-the-nordic-region/>
- Nordic regional leadership

Vid sidan av de ovannämnda undersökningarna har gruppen ordnat mera omfattande diskussionsarenor, där experter inom olika branscher samlats för att diskutera relevanta frågor på temat. Under 2022 hölls två Arena-evenemang: 1) Hur påverkar klimatkrisen och situationen efter Covid vårt sätt att resa? och 2) Regionalt ledarskap – vem ska leda den gröna omställningen?

Ekonomi- och finanssektorn

De nordiska finansministrarna höll ett ministerrådsmöte i juni i Eidsvoll i Norge. Finansminister Annika Saarikko representerade Finland på mötet, som erbjöd de nordiska finansministrarna en god möjlighet att utbyta erfarenheter om vilka åtgärder respektive land redan hade vidtagit och planerade att vidta som en följd av det ryska anfallskriget. Den ryska invasionen av Ukraina har haft stora ekonomiska konsekvenser för världsekonomin, bland annat högre priser på energi, livsmedel och råvaror. Alla nordiska länder behöver balansera mellan å ena sidan den strama arbetsmarknaden och den höga inflationen, å andra sidan ökade försvarsutgifter och krav på kompensation för stigande priser. Finansministrarna diskuterade även statens roll gällande ekonomisk kompensation under särskilda omständigheter, såsom under Covid-19-pandemin eller under energikrisen som följde av Rysslands anfallskrig. Också klimatfrågorna var uppe till diskussion på mötet. En väsentlig fråga var hur de nordiska finansdepartementen kunde bidra till en både klimatvänlig och ekonomisk hållbar utveckling genom att integrera insatser i ekonomisk politik som lindrar klimatförändringarna.

På tjänstemannanivån höll kommittén som ansvarar för ekonomi- och finanssektorn tre möten under det norska ordförandeskapet: ett videomöte den 10 mars 2022, samt två fysiska möten som ordnades i

september i Oslo och i december i Köpenhamn. Fokus på tjänstemannamötena var det tvärssektoriella och mångåriga Vision 2030 -projektet *Inkluderende økonomisk vækst i arbejdet med den grønne omstilling* som påbörjades 2021. För det praktiska genomförandet av detta projekt ansvarar Nordregio, vars representanter regelbundet rapporterade till tjänstemannakommittén. Nordregio är ansvarig även för ett nytt projekt som påbörjades 2022 och som anknyter sig till ekonomiska modelleringsverktyg angående klimatförändring. Huvudmålet med projektet är att dela bästa praxis samt skapa ett samnordiskt nätverk av ämbetsmän och sakkunniga.

Nordic Economic Policy Review (NEPR) publicerade i juni 2022 sin periodiska publikation, vars tema denna gång var Covid19-pandemins verkningar i de nordiska länderna: <https://pub.norden.org/nord2022-001/>

Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn

Sektorns ministerrådsmöte ordnades traditionellt i juni månad. På mötet förde ministrarna en politisk diskussion om hur Rysslands anfallskrig i Ukraina och dess verkningar på tillgången av energi och livsmedel påverkar näringarna inom sektorn. Man önskade att ministrarna tog ställning till hur de nordiska länderna kan stärka resiliensen hos näringarna, och hur det nordiska samarbetet inom krishantering och beredskap kunde utvecklas. Som grund för diskussionen framfördes inlägg av tidigare norska justitieminister Knut Storberget och generalsekreterare Per Hansson från NKJ (Nordiska kommittén för jordbruks- och livsmedelsforskning). Dagen före ministermötet ordnades seminarier om skogsbruk, hållbara livsmedelssystem och kolodling.

Exekutivkommittéen sammanträdde sex gånger under året. Hälften av mötena hölls på distans. Kommittén behandlade bl.a. budgetfrågor, förberedelser för ministermötet och framskridandet av visionsprojekten. Kommittén beslutade att starta ett projekt för att utreda den nordiska bioekonomins resiliens i krissituationer.

Ämbetsmannakommittéerna för jord- och skogsbruk möttes i april i området kring Bergen och Norheimsund. Under höstsäsongen hölls mötet i Köpenhamn. Utöver vanliga administrativa frågor (budget, Samnordisk skogsforskning (SNS¹), NKJ, Nordgen) behandlade mötena de till Vision 2030 anknyttande projekten om naturbaserade lösningar och bioekonomi. Diskussionen fortsatte kring markhälsa samt lagring av kol i mark och hav. Arbetet kommer att fortsätta utifrån ett nordiskt nätverk som ska etableras.

Som särskilda teman för ordförandeskapet tog Norge upp Nordiska rådets rekommendation om hästuppfödning i Norden och konflikterna kring markanvändning, särskilt vid överföring av jordbruksmark till byggnadsbruk. Om dessa ämnen kommer man att utarbeta rapporter som ligger som grund för behandling på följande ministermöte. På höstens möte diskuterades PPP-samarbetet för pre-breeding. Under året blev samarbetet evaluerat med en rekommendation för fortsatt samarbete. Länderna beslutade följaktligen att rekommendera en fortsättning för perioden 2024–2026. Det slutliga beslutet fattas dock av ministrarna på sommarens möte 2023.

Skogsrelaterade frågor som under året väckte diskussion var förutom kolbindning och skogarnas kolbalans även den gröna omställningen inom bioekonomin, biodiversitet, anpassning till klimatförändringen, skogarnas tillstånd och resiliens. Av de nordiska länderna berörs Finland och Sverige av frågor på EU-nivå

¹ Nordic Forest Research

som gäller möjliga extra fredningskrav, definitioner av gammal skog och skog i naturtillstånd samt målsättningar för biodiversitet.

Ämbetsmannakommittén för fiske och vattenbruk höll ett virtuellt möte i april och ett andra möte i Trondheim i november. På mötena fattade man beslut om finansiering av samarbetsprojekt för vattenbruk och fiske och diskuterande koordineringen av fiskeri och havsfrågor.

Ämbetsmannakommittén för livsmedel samlades till möte fyra gånger under året. Kommittén godkände arbetsgruppernas arbetsplaner och behandlade visionsprojektet "Hållbara och hälsosamma livsmedelssystem" som kommittén ansvarar för och vars arbetsplan även godkändes i början av året. Därutöver har ÄK-LIVS under året genomfört en extern utvärdering av sin verksamhet med syfte att nå en gemensam syn på hur ämbetsmannakommitténs och underrådande arbetsgruppers ansvar ska skiljas från varandra. Framskridandet av arbetet med de Nordiska näringsrekommendationerna behandlades regelbundet. Rekommendationerna publiceras vid midsommaren 2023.

Arbetet och projekten i arbetsgrupperna (NMF, NMDD, HSSD, NMKL)² som verkar under ÄK-LIVS fortsatte. Det mest omfattande projektet gäller de nya nordiska näringsrekommendationerna som ska vara klara 2023. Arbetet tillhör HSSD-gruppens arbetsområde, som har utökats till att även omfatta hållbarhetsämnen i livsmedelskedjan och implementeringen av näringsrekommendationerna. De nordiska och baltiska ländernas vatten- och hälsonätverk träffades 2022 redan för nionde gången. Med hjälp av NMDD anordnades också en årlig tillsynskonferens och en juridisk konferens. Under hösten hölls ett seminarium om livsmedelstillsatser och smakämnen och ytterligare ett seminarium om e-handel, båda i Helsingfors. Flera projekt genomfördes under ledning av NMDD, t.ex. om bioberedskap, vattenkvalitet i små vattenanläggningar, avmagringssjuka hos ren och indikatorer relaterade till djurhälsa som kan användas vid inspektion. Nordiska analys- och metodkommittén NMKL förnyades och utvidgades till de baltiska länderna.

Styrgruppen för Ny Nordisk Mat -programmet möttes tre gånger under 2022, på våren i Köpenhamn och i Oslo i juni och november. Dessutom ordnades i Finland ett Dialogpaus-tillfälle som en del av arbetet med att revitalisera köksmanifestet. I samband med revitaliseringsarbetet ordnade man regionala workshops bl.a. i samband med ministermötet i Tromsø. Dialogtillfällena som ordnats i samarbete med den finska Dialogpausstiftelsen har upplevts som goda och konstruktiva. Meningen är att revitaliseringen av köksmanifestet ska vara klar under 2023.

Under hösten genomförde Ny Nordisk Mat -programmet en projektansökningsomgång, vars ena fokus var matutbildning för barn och unga. Från utlysningen valdes fyra samnordiska projekt för finansiering, bland dem projektet Food as Pedagogical Tool som koordineras av Finlands naturresursverk LUKE. I NNM:s styrgrupp tog Finland upp olika teman ur klimatmatprogrammet, jordbrukets klimatmål och skolmatsprogrammet. MMM deltog aktivt i förverkligandet av sidoprogrammen kring de nordiska näringsrekommendationerna och klimatåtgärder i markanvändningssektorn som arrangerades i samband med den nordiska paviljongen under COP27.

² Nordic Working Group for Food Safety & Consumer Information (NMF)
Nordic Working Group for Microbiology & Animal Health and Welfare (NMDD)
Nordic Working Group for Healthy, Safe and Sustainable Diet (HSSD)
Nordic Committee on Food Analysis (NMKL)

Invigning av Nordgens nya byggnad

Bild: Carolina Nordling

Nordgens styrelse föreslog i februari 2022 i ett brev till generalsekreteraren och de nordiska samarbetsministrarna att den s.k. 8-årsregeln skulle slopas för institutionens hela personal. Förslaget avsåg att säkra Nordgens verksamhet på lång sikt och ge institutionen en möjlighet att sköta sin viktiga roll för att uppfylla Visionsarbetet, bygga upp och utveckla personalens spetskompetens och samtidigt upprätthålla en balanserad budget utan att nya back-logs byggs upp. Samarbetsministrarna beslöt att regeln inte tillämpas på Nordgens personal undantaget administration, kommunikation, IT och direktör. Nordgens nya byggnad invigdes officiellt i april i närvaro av samarbetsminister Thomas Blomqvist.

Under 2022 har NKJ arbetat med speciell fokus på bioekonomi, klimatutmaningar samt att skapa synergier genom ökat samarbete med nationella och nordiska initiativ och forskningsprogram. Under året har en ny strategi arbetats fram och antagits för perioden 2023–2025. NKJ har haft under 2022 flera olika uppdrag tillsammans med SNS med strategiska satsningar som nätverk för testbäddar inom digitalisering, kol i mark-frågan, jämställdhet liksom aktiviteter inom renskötsel och det nya tvärsektoriella Bioekonomiprogrammet. NKJ delar sekretariatet med SNS (Samnordisk Skogsforskning) och har under året tagit över sekretariatsfunktionen för Nordiska ministerrådets projekt Ny Nordisk Mat.

Social- och hälsovårdspolitik

Under Norges ordförandeskap var temana inom social- och hälsovårdssektorn: beredskap inför hot mot hälsan, försörjningsberedskap, utnyttjande av datamaterial från hälsovårdssektorn, datautveckling i världen efter pandemin, hälso- och sjukvård på distans, barnläkemedel, äldre HLBTI-personers livskvalitet samt forskning om unga och utanförskap.

Prioriteringsprojektet "Nordiskt forskningssamarbete för bättre hälsa", som initierades under Norges ordförandeskap 2017, förlängdes till 2021–2024. Målet med projektet "The Nordic Commons" är att möjliggöra ett effektivt utnyttjande av nordiskt datamaterial från hälsosektorn. Norge och Finland leder tillsammans projektet, som administreras av Nordforsk.

De nordiska social- och hälsoministrarna sammanträdde 24–25.3.2022 i Stavanger. Från Finland deltog familje- och omsorgsminister Aki Lindén.

De humanitära konsekvenserna av ryska anfallskriget i Ukraina och de nordiska ländernas hjälp till dem som lämnat Ukraina lyftes fram under ministerrådets sammanträde. De nordiska länderna samarbetar på många sätt kring den humanitära krisen i Ukraina. Inom ramen för samarbetet skapar länderna till exempel en lägesbild för social- och hälsovården samt transporterar och tar emot patienter som evakueras från konfliktområdet.

I samband med sammanträdet antog ministrarna en deklARATION om beredskapssamarbetet. I samarbetet drar länderna nytta av de lärdomar som coronakrisen gett och stärker det sektorsövergripande samarbetet kring beredskapen för nödsituationer. De nordiska länderna bereder sig tillsammans på nukleära, biologiska och kemiska hot. De nordiska länderna fortsätter sitt samarbete för att göra det lättare för räddningspersonal och fordon att passera gränserna. Likaså fortsätter samarbetet kring flyttande av patienter.

På ministermötets agenda stod också förebyggande av ungas marginalisering. I samband med detta ordnade Norge ett digitalt seminarium med temat marginaliserade unga i arbetslivet, utbildningen och samhället.

Social- och hälsovårdsministrarnas möte i mars i Stavanger.

Bild: Maria Waltari / SHM

Finlands delegation i Nordiska rådet hörde social- och hälsovårdsminister Hanna Sarkkinen i riksdagen den 16 mars. Bland de ämnen som togs upp fanns den nordiska välfärdsmodellen och dess framtid, gränshinder och bekämpningen av antibiotikaresistens.

Minister Sarkkinen deltog också i Nordiska rådets sammanträde 21–22.3.2022 i Malmö. Under mötet diskuterades den nordiska välfärdsmodellen och välfärdsekonomin i ett läge där omställningarna på arbetsmarknaden, den åldrande befolkningen, urbaniseringen samt globala megatrender som klimatförändringen, pandemier och krig kommer att medföra utmaningar i framtiden.

Norges hälsominister förde dessutom en politisk dialog om e-recept med Nordiska rådet.

Nordiska ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik höll tre sammanträden. Under kommitténs möten lyfte man bland annat fram projekten inom ramen för handlingsplanen för Vision 2030 och samarbetsprogrammet för social- och hälsopolitik 2022–2024. Cheferna för internationella ärenden vid de nordiska social- och hälsovårdsministerierna sammanträdde i Bryssel under ledning av Norge för att diskutera såväl aktuella frågor inom förvaltningsområdet som internationella frågor.

Nordiska beredskapsgruppen för hälso- och socialvård, Svalbard-gruppen, fortsatte under Norges ordförandeskap sitt arbete med att förbättra i synnerhet den nordiska lägesbilden inom social- och hälsovården för att kunna förutse och ta hand om omfattande störningssituationer.

På det allmänna mötet för statistikkommittéerna Nomesko och Nososko kartlades, i samband med omarbetningen av arbetsordningen, statistikkommittéernas verksamhet, användning av resurser och

organisering av arbetet ur de olika aktörernas synvinkel. Parterna enades om en halvtidsutvärdering av statistikkommittéerna.

Nordens välfärdscenters (NVC) kontor i Helsingfors genomförde den Nordiska folkhälsoarenans möte där man bl.a. diskuterade styrningen och prioriteringen av folkhälsopolitiken samt Norges nationella strategi och åtgärder för att förbättra livskvaliteten. På Norges initiativ inrättades ett nordiskt nätverk för att främja fysisk aktivitet.

Under 2022 fokuserade det nordiska samarbetet om funktionshinder på att färdigställa det nya samarbetsprogrammet för 2023–2027 samt på aktuella teman om coronapandemins och krisers inverkan på personer med funktionshinder. Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder höll två sammanträden under året, i Oslo i mars och i Stockholm i november. Vid sidan av sammanträdena deltog medlemmarna i rådet för samarbete om funktionshinder bl.a. i ett nordiskt-baltiskt samarbetsmöte i Tallinn och i ett seminarium om kultur- och funktionshinderpolitik i Stockholm. Representanter för Finland deltog också i det nordiska sidoevenemang som ordnades i samband med statspartsmötet om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt i andra samarbetsevenemang och webinarier som ordnades i form av online-möten. Finländska representanter deltog också i planeringen av och idémöten för framtida samarbets- och forskningsnätverk.

På årsmötet för nordiska tjänstemän inom läkemedelsområdet (WGEMA) behandlades ländernas projekt för att utveckla apotekssystemen, Europeiska kommissionens rapport om grundorsakerna till störningarna i tillgången på läkemedel och den kommande regleringen om utvärderingen av läkemedelsbehandlingar (HTA regulation). Norge ordnade en workshop om sitt initiativ angående barnläkemedel där experter diskuterade bland annat försäljningstillstånden för och tillgången på barnläkemedel, läkemedelspris och läkemedelsersättningar i Norden.

Norge ordnade också inofficiella möten för de nordiska tjänstemännen inom alkohol- och drogområdet och i samband med dessa ett seminarium om förebyggande alkohol- och drogarbete i Oslo. Ett inofficiellt möte för de nordiska tjänstemännen inom tobaksområdet ordnades i Stockholm.

Nordiska socialförsäkringsgruppen sammanträdde i oktober i Oslo. Under mötet diskuterades bl.a. en uppdatering av bilagorna till det administrativa avtalet i nordiska konventionen om social trygghet, rätten till social trygghet för personer som flytt från Ukraina till de nordiska länderna samt distansarbete i de övriga nordiska länderna. Deltagarna presenterade också aktuella ändringar i den nationella lagstiftningen. Utöver sammanträdet har gruppens medlemmar regelbundet hållit kontakten i aktuella frågor om samordningen av systemen för social trygghet i de nordiska länderna.

Jämställdhetssamarbete

Till temana under Norges ordförandeperiod beträffande jämställdhetsfrågor och frågor som gäller sexuella och könsminoriteter (LGBTI) hörde att främja jämställdhet mellan könen, kvinnors och flickors samt LGBTI-personers rättigheter internationellt med hjälp av beredningen av en gemensam nordisk färdplan mot antigenderism. Vid sidan av detta beslutade jämställdhetsministrarna om ett samnordiskt Feminist action for climate justice -åtagande, med vilket Nordiska ministerrådet deltog i UN Womens kampanj Generation Equality. Under ledning av Norge diskuterades förhållandet mellan klimat-, miljö- och jämställdhetsfrågor, våld mot kvinnor och jämställdhet i arbetslivet.

Mötet mellan nordiska ministerrådet för jämställdhet och LGBTI och generaldirektören för UN Women i samband med FN:s kommissions för kvinnors ställning (CSW) årliga session fokuserade på jämställdhet mellan könen och klimaträttvisa. Även Nordiska ministerrådets sidoevenemang under CSW-sessionen fokuserade på könsperspektivet vid klimatåtgärder.

Nordiska jämställdhets- och hbtqi-ministrar i New York.

Bild: Norden.org

MR-JÄM sammanträdde 27.9. i Oslo. Ministrarna godkände den nordiska färdplanen 2022–2024 för främjande av jämställdhet mellan könen, kvinnors och flickors rättigheter samt LGBTI-personers lika rättigheter. Ministrarna antog också en gemensam deklaration där de uttryckte sin oro över diskriminering, hat och våld på grund av sexuell läggning eller könsidentitet.

Ministermötet ordnades samtidigt som den nordiska konferensen med temat jämställdhet i utbildning och arbetsliv:

[*Et likestilt Norden – tiltak og løsninger for framtidens utdanning og arbeidsliv*](#)

Ministrarna deltog i konferensens slutdiskussion där man dryftade gemensamma nordiska lösningar på jämställdhetsproblemen inom utbildning och arbetsliv.

På klimatmötet COP27 14–15.11 ordnade Nordiska ministerrådet flera debatter om hur en rättvis klimatpolitik kan se ut. På klimatmötet ville man i den nordiska paviljongen synliggöra att all politik har en jämställdhetsaspekt. Den 15 november arrangerade Norden tillsammans med Afrikanska Unionen ett officiellt sidoevenemang till COP27, *Nordic & African Leaders: Why Gender is Key to the Green Transition*.

Nordiska ämbetsmannakommittén för jämställdhet och LGBTI sammanträdde tre gånger under 2022. Under kommitténs möten lyftes bland annat följande fram: Ministerrådets globala jämställdhetsåtgärder, hållbar utveckling ur ett könsperspektiv och forskning om sexuella trakasserier i arbetslivet.

Som en del av Finlands ordförandeskap 2021 ordnade Miesjärjestöjen keskusliitto 2022 en nordisk konferens där man diskuterade de positiva effekterna av ett delaktigt faderskap och gemensamt föräldraskap samt hur pappornas delaktighet i föräldraskapet och föräldraledighet kan uppmuntras och normaliseras. Under konferensen behandlades också den nordiska rapporten "State of Nordic Fathers".

Samarbete inom arbetsliv

Målet för samarbetet inom arbetsliv under Norges ordförandeskap var att genomföra Vision 2030, i synnerhet ur perspektivet för framtidens arbetsliv, jämställdhet och inkludering.

Ministerrådet för arbetsliv sammanträdde i Oslo i november. På mötet representerades Finland av arbetsminister Tuula Haatainen. Temat för mötet var den nordiska arbetsmarknaden efter coronapandemin. Under mötet presenterades OECD:s forskningsprojekt som undersöker coronapandemins konsekvenser för den nordiska arbetsmarknaden, hur man klarat av krissituationen och vad man lärt av den. Enligt undersökningen har den nordiska arbetsmarknaden återhämtat sig snabbt efter pandemin. Slutrapporten från OECDs undersökning (*Nordic resilience – What have we learned from the crisis*) publiceras våren 2023.

Ministrarna diskuterade också styrkorna i den nordiska arbetslivsmodellen på basis av den utredning som Jon Erik Dølvik från forskningsstiftelsen Fafo gjort (*Strengthening the Nordic working life model – a precondition for successful transition to the future of work/Fafopaper 2022:13*). I sitt anförande förde Finland fram att den nordiska arbetslivsmodellen bygger på ett brett samarbete mellan arbetslivsparterna och staten. Denna dialog och detta förtroende behöver stärkas ytterligare för att svara på de framtida utmaningarna inom arbetslivet. Syftet är att de nordiska arbetslivsministrarna ska offentliggöra en deklARATION om stärkandet av den nordiska arbetslivsmodellen.

Ämbetsmannakommittén för arbetsliv sammanträdde i november i Köpenhamn och i oktober i Lillehammer. Under mötena förberedde kommittén ministermöten samt gick igenom situationsöversikter över forskningsprojekt, budgetfrågor samt landrapporter.

För att genomföra Vision 2030 inom arbetsliv pågår tvärssektoriella forskningsprojekt, till exempel ett projekt om rättvis grön omställning. Forskningsprojektet om grön omställning har under året publicerat två rapporter (*The social impacts of climate mitigation policies on vulnerable groups in the Nordic Region* och *Just Green Transition – key concepts and implications in the Nordic Region*). Ämbetsmannakommittén har följt upp gränshinder och arbetskraftens rörlighet i de nordiska länderna och startat utredningsprojekt i anslutning till dessa. Mötena har dessutom behandlat aktuella ärenden i arbetslivet inom EU och internationellt.

Arbetsmarknadssektionen

Arbetsmarknadssektionen sammanträdde i mars i Stavanger och i september i Stockholm. Under mötena diskuterade man aktuella sysselsättnings- och arbetsmarknadsfrågor i de nordiska länderna och följde upp framstegen i de forskningsprojekt som sektionen initierat. Under det gångna året har sektionen samordnat bland annat ett forskningsprojekt som undersöker främjandet av utsatta gruppers deltagande på arbetsmarknaden. För att genomföra Vision 2030 startade arbetsmarknadssektionen hösten 2022 ett forskningsprojekt om livslångt lärande och kompetensutveckling i synnerhet med tanke på den gröna omställningen och digitaliseringen av arbetslivet.

Sektionen för arbetsrätt

På majmötet för sektionen för arbetsrätt (NAU) i Bergen låg fokus på de förslag till arbetsrättsliga direktiv som behandlas i EU. Mötets specialtema var hinder och möjligheter att stärka den nordiska arbetslivsmodellen. Jon Erik Dølvik (Fafo) gav ett öppningsanförande på temat och Laust Høgeda (Aalborg Universitet) inledde diskussionen om i synnerhet avtalssystemet.

Höstmötet hölls i september i Köpenhamn och huvudfokus låg på EU-ärenden. I synnerhet diskuterades direktivförslaget om förbättrade rättigheter och arbetsvillkor för personer som utför plattformarbete. Specialtemat var kommissionens riktlinjer för tillämpningen av EU:s konkurrenslagstiftning på kollektivavtal om arbetsvillkor för egenföretagare. I temadiskussionen deltog också en dansk representant för såväl arbetsgivarorganisationen som arbetstagarorganisationen på inbjudan av Danmark.

Ett informationsmöte för de nordiska länderna, baltiska länderna och Polen ordnades i november i Bryssel. På mötet behandlades bland annat de ukrainska flyktingarnas inträde på arbetsmarknaden.

Lagstiftningsamarbete och annat rättsligt samarbete

Den rättsliga grunden för det nordiska samarbetet är det så kallade Helsingforsavtalet från år 1962 som även fastställer principerna för det rättsliga samarbetet. Lagstiftningsamarbetet är ett verktyg för de nordiska länderna i arbetet med att främja grundläggande gemensamma principer inom nordisk lagstiftning

De nordiska regeringarnas rättsliga samarbete leds av justitieministrarna, som bildar ministerrådet för justitiefrågor. De nordiska justitieministrarna träffas årligen och dessutom samlas de nordiska länderna och de baltiska länderna på ministernivå vartannat år.

Justitieministrarnas möte ordnades i Norge i juni. De ämnen som diskuterades på mötet var bland annat organiserad brottslighet och gängkriminalitet, cyberkriminalitet, sexualbrott och människohandel, som var det bärande temat under Finlands ordförandeskap. På Finlands förslag beslutade justitieministrarna att bilda en arbetsgrupp mot människohandel i anslutning till Nordiska ministerrådet. I arbetsgruppens verksamhet deltar samordnarna/samordningsfunktionerna för arbetet mot människohandel. Arbetsgruppen har till uppgift att stödja och stärka det gränsöverskridande nordiska samarbetet mot människohandel och stödja de operativa aktörerna för att förebygga och bekämpa människohandel. I arbetsgruppen delas bästa praxis samt information och erfarenheter för att effektivisera arbetet mot människohandel. I den första fasen har arbetsgruppen godkänt ett arbetsprogram och verksamheten inleds baserat på programmet. Arbetsgruppen rapporterar till de nordiska justitieministrarna om att arbetet inleds sommaren 2023.

Ämbetsmannakommittén för rättsliga frågor sammanträdde tre gånger. Vid sammanträdena behandlades bland annat aktuella lagstiftningsprojekt och fattades beslut om projektansökningar. Under året ordnades bland annat seminarier om förebyggandet av cyberbrottslighet och verkställandet av EU:s bestämmelser samt offentliggjordes utredningar om digitaliseringen av domstolarna och förebyggandet av sexuella trakasserier inom domstolsväsendet. Dessutom pågår till exempel ett projekt där man utvecklar en gemensam rättsdatabas för de nordiska och baltiska länderna, en utredning om extremhögern i Norden samt en studie om vilka villkor grundlagen och mänskliga rättigheter ställer för digitalisering.

Det nordiska samarbetet kompletteras av Nordic–Baltic-samarbetet mellan de nordiska och baltiska länderna. År 2022 ordnades tre kontaktgruppsmöten mellan justitieministerierna på distans. Det förra justitieministermötet för de nordiska och baltiska länderna hölls på Island i oktober 2018. År 2022 hölls justitieministrarnas möte igen som fysiskt möte på plats i Vilnius i september. Finlands tema på mötet var våld mot kvinnor. Övriga teman var stödet till Ukraina, till exempel stöd till utredningar av krigsbrott, finansiellt stöd och annat direkt stöd. Ministrarna ansåg att det bör inrättas en särskilt krigsdomstol för

aggressionsbrott, så att de skyldiga till kriget kan ställas till svars. Vid mötet diskuterades även digitaliseringen av domstolarna, IT-brottslighet och förflyttningen av utländska fångar.

Digitalisering

För det tidsbegränsade nordiska ministerrådet för digitaliseringsfrågor var år 2022 det andra i ordningen under fyraårsperioden (2021–2024). Utöver de nordiska länderna hör också de baltiska länderna till sammansättningen. MR-Digitals vision är att Norden och Baltikum ska bli världens mest integrerade region. För att visionen ska kunna uppnås är det viktigt att vi samarbetar kring digitala lösningar. Arbetet baserar sig i stor utsträckning på deklarationen Digital North 2.0 som undertecknades 2020 och på handlingsplanen för Vision 2030 som godkänkts gemensamt.

I september ordnades i Oslo det enda nordiska ministerrådet för digitaliseringsfrågor under Norges ordförandeskap. Vid mötet företrädde Finland av kommunminister Sirpa Paatero. Temat för en arbetslunch var digital hållbarhet, där medlemsländerna berättade om nationella initiativ. Agendan för mötet var digital säkerhet och diskussioner om hur Rysslands anfall mot Ukraina har påverkat nationella åtgärder och vilken nytta samarbetet mellan de nordiska länderna och de baltiska länderna kunde ha. Vid MR-Digital mötet i september godkändes också ministrarnas gemensamma deklaration om betydelsen av samarbete inom området för digital säkerhet (*Common statement on the importance of cooperation on digital security in the Nordic-Baltic region*). Länk till den engelska deklarationen: <https://www.norden.org/fi/node/74636>.

I tjänstemannagruppen på hög nivå för digitaliseringsfrågor godkändes under året bland annat resultaten och rekommendationerna från den utredning om digital delaktighet som gjordes under Finlands ordförandeskap. På basis av dessa rekommendationer intensifieras och genomförs ett av MR-Digital lett projekt som främjar digital delaktighet. Dessutom antogs ett nytt initiativ om att inrätta ett nordiskt-baltiskt expertnätverk för att främja (beredning och) verkställande av EU-lagstiftning. Även åtgärder för att främja 5G fram till 2022 och projektplanerna för att främja digital delaktighet godkändes. På förslag av Norge godkändes också finansieringen av projektet Nordic Baltic Spacial Management Tool. I projektet beaktas det nationella arbetet och samarbetet inom HELCOM. Andra projektfinansieringar godkändes i skriftliga och tysta förfaranden.

Vid möten på tjänstemannanivå fördes under året diskussioner om bl.a. verksamhets- och pilotplanen för 2022 för det fortsatta projektet Nordic-Baltic eID (NOBID) i anslutning till EU:s digitala plånbok. Diskussionerna i rundabordsform handlade om Single Digital Gateway och dess nationella genomförandet, samt det nationella genomförandet av EU-ID-plånboken.

Projektet Världens smidigaste vardag och rörlighet med hjälp av digitalisering, som lyder under ministerrådet för digitaliseringsfrågor, främjar gränsöverskridande informationsutbyte. Projektet syftar till att öka smidigheten i vardagen och rörligheten mellan de nordiska och baltiska länderna med hjälp av digitalisering. Målet är att skapa en handbok för gränsöverskridande informationsutbyte och lyfta fram god praxis. Projektet inleddes under Finlands ordförandeskap 2021 och pågår till utgången av 2023.

Det mest betydande enskilda evenemanget 2022 var den workshop för nationella experter som ordnades i Helsingfors i oktober. Vid workshopen behandlades i synnerhet gränsöverskridande användning av studieuppgifter, e-recept och det europeiska patientsammandraget samt de nordiska och baltiska ländernas lagdatabaser.

Projektet hör till programhelheten Cross-Border Digital Services. I programmet ingår bland annat ett fortsatt NOBID-projekt som främjar interoperabiliteten mellan digital identitet och identifiering i de nordiska och baltiska länderna.

Achieving the World's Smoothest Cross-Border Mobility and Daily Life Through Digitalisation

WP 1 / 13.10.2022

 Nordic Council of Ministers

 MARKET

Liveillustration av diskussionen om gränsöverskridande datautbyte av studiedata på workshopen om projektet "världens smidigaste vardag och rörlighet mellan länder med hjälp av digitalisering".

Bild: Tussitaikurit

Social- och hälsoministeriet (SHM) och Institutet för hälsa och välfärd (THL) deltog i projektet "Världens smidigaste vardag och rörlighet mellan länder med hjälp av digitalisering" som leds av finansministeriet och myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. SHM och THL deltar i den del av projektet som gäller digital hälsa där man utreder möjligheterna till gemensamma lösningar för elektroniska läkemedelsrecept och journalhandlingar. Det huvudsakliga resultatet av projektet är en gemensam verksamhetsmodell och praxis för att stärka och effektivisera gränsöverskridande informationsutbyte. Finland har dessutom nära samarbete med det nordiska projektet "Vård och omsorg på distans 2.0" som leds av Sverige. Under slutet av året förberedde sig Finland för ordförandeskapet i den nordiska arbetsgruppen för e-hälsa 2023–2024 genom att arbeta med verksamhets- och budgetplanen.

ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE

Gränshinderarbete

Statsrådet lämnade en redogörelse om nordiska gränshinder till riksdagen hösten 2022 (<https://valtioneuvosto.fi/sv/-/redogorelsen-om-nordiska-granshinder-beskriver-granshinderarbetet-i-finland>). Redogörelsen presenterar det arbete för att lösa nordiska gränshinder som utförts under regeringsperioden och bidrar därigenom till ökad kunskap om gränshinderarbetet och dess centrala aktörer.

Gränshinderarbetet i Finland utförs inom ramen för Gränshinderrådet. Även Finlands nordiska gränshindernätverk och rådgivningstjänsterna deltar i arbetet.

Gränshinderrådet

Gränshinderrådet är ett politiskt utsett oberoende organ som fått i uppdrag av de nordiska ländernas regeringar att främja såväl individers som företags fria rörlighet mellan de nordiska länderna. Gränshinderrådet ska lyfta fram problem som individer och företag stött på vad gäller rörligheten mellan de nordiska länderna och lägga fram lösningsförslag för de nordiska ländernas regeringar. I början av 2022 fick Gränshinderrådet ett nytt mandat som gör det möjligt för rådet att agera snabbare och mer målmedvetet under kriser när den fria rörligheten är hotad.

Med stöd av sitt nya mandat skickade Gränshinderrådet i mars 2022 ett brev till de ansvariga ministrarna där det värdjade att identitetskontroller vid de nordiska gränserna inte skulle återinföras. Rådet uppmanade också till dialog med andra berörda länder och aktörer. Dessutom yttrade sig rådet under den svenska regeringens snabba remissbehandling av ärendet.

Inrestraktioner och andra nationella åtgärder för att bekämpa Covid-19 slopades i början av 2022, och därmed upphörde också det intensiva arbete som utfördes med Info Norden och gränsrådgivningstjänsterna för att upptäcka gränsstörningar till följd av Covid-19. Rapporteringen om nya egentliga gränshinder till följd av lagar, författningar och praktiska strukturella faktorer inleddes på nytt, och de egentliga gränshindren och temaområdena har således igen fått mer uppmärksamhet i Gränshinderrådets och sektorernas arbete.

År 2022 prioriterade Gränshinderrådet 30 gränshinder som registrerats i gränshinderdatabasen. Finland tog upp flest hinder för behandling, närmare bestämt 12. Dessutom prioriterade rådet fyra temaområden som gäller alla nordiska länder. Två av dem är nya: gränshinder i anslutning till beskattning och samarbete kring befolkningsregister. Av de problem som gällde Finland löstes under året ett hinder som gällde forskningsfinansiering, medan ett hinder som gällde kredituppgifter konstaterades vara omöjligt att lösa.

Info Norden

Info Norden är Nordiska ministerrådets rådgivningstjänst för alla som flyttar, studerar, arbetar eller planerar att starta företag i Norden. Dessutom informerar Info Norden om nordiska stödmöjligheter och det nordiska samarbetet i allmänhet. De anställda vid Info Norden upprätthåller webbplatsen norden.org/info-norden i samarbete med olika nordiska myndigheter, svarar på frågor, rapporterar om gränshinder till nordiska Gränshinderrådet och ordnar evenemang för myndigheter, handläggare och andra intressentgrupper. Rådgivningstjänsten har som mål att främja fri rörlighet för personer och

integration av de nordiska länderna och därigenom visionen för nordiskt samarbete. I Finland administreras Info Norden av Pohjola-Norden rf.

År 2022 var ett nytt rekordår för Info Pohjola, och fokus i verksamheten låg särskilt på hantering av utmaningarna till följd av ökad efterfrågan. Antalet besökare på Info Nordens webbplats ökade under året med 21 % till över 1,9 miljoner besökare, vilket är det högsta antalet någonsin. Webbplatsen hade över 2,7 miljoner enskilda sidladdningar. Även de personliga kontakterna uppgick till ett rekordantal: 5 370, det vill säga 7 % mer än året innan.

Cirka 140 invånare i nordiska länder rapporterade till Info Norden om problem som har begränsat den fria rörligheten. Alla problemsituationer som gällde potentiella gränshinder undersöktes och nya gränshinder rapporterades till Nordiska ministerrådets gränshindersekretariat. Närmare information om verksamheten finns i Info Nordens årsrapport på adressen <https://www.norden.org/sv/information/info-nordens-arsrapporter>.

Finlands nordiska gränshidernätverk

Gränshinderarbete som gäller de prioriterade gränshindren i Finland utförs särskilt i Finlands nordiska gränshidernätverk (tidigare Pohjola-Nordens rådgivningskommitté), som i huvudsak består av representanter för finländska ministerier och inrättningar samt för nordiska aktörer som främjar fri rörlighet.

Nätverket bistår Finlands representant i nordiska Gränshiderrådet. Vid nätverkets tre möten behandlades aktuella gränshinder, nordisk verksamhet inom olika förvaltningsområden samt större temaområden, bland annat lagstiftningshelheten om en reform av personbeteckningen och om elektronisk identifiering år 2022 samt initiativet för effektivare informationsutbyte mellan folkbokföringsmyndigheterna.

Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge

Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge främjar gränsöverskridande verksamhet och rörlighet för privatpersoner, företag, organisationer och myndigheter. Gränstjänstens verksamhetsställen i Torneå i Finland och Storfjord i Norge vägleder och informerar i frågor som ska beaktas då man utövar verksamhet över statsgränserna. Den förmedlar kontakter och hänvisar till den rätta ansvariga myndigheten i samarbetet mellan Finland, Norge och Sverige. Nordkalottens Gränstjänst bytte namn hösten 2022 för att bättre beskriva vad verksamheten omfattar. Det nya namnet är Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge.

Gränstjänsten svarar på frågor som gäller kontakter mellan Finland, Sverige och Norge och betjänar kunder på tre språk samt vid behov på samiska. Detta orsakar extra översättningsutgifter, som Gränstjänsten Norge-Sverige eller Sverige-Danmark inte har.

Vid slutet av år 2022 sysselsatte Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge fem personer. Gränstjänstens verksamhet i Torneå kräver ca 1,5 årsverken året om. Våren 2022 anställde Arbetsförmedlingen i Sverige en EURES-kordinator på heltid till kontoret i Torneå. Vid Gränstjänsten i Storfjord, Skibotn arbetade en anställd. Där har också en person fått projektfinansiering för att utveckla Gränstjänsten i Norge till ett kompetens- och resurscenter som i större skala kan erbjuda hjälp i gränsfrågor.

Den NAV-rådgivare (Norska arbets- och välfärdsmyndigheten, NAV) som arbetat på heltid i Storfjord avgick sommaren 2022 och i stället anställde NAV en EURES-rådgivare på deltid (50 procent) till kontoret i Skibotn.

Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge firade det norska kontorets 10-årsjubileum i Tromsø den 14–15.9.2022 med seminariet "Nordkalottens framtidsforum". Seminariet var mycket populärt och samlade 120 deltagare. Där talade bland annat Finlands minister för nordiskt samarbete Thomas Blomqvist och Norges utvecklingsminister Anne Beathe Tvinnereim. Norges ambassadör i Helsingfors och en representant för Finlands ambassad i Oslo var också närvarande. Det har ordnats flera besök för ministrar och ambassadörer på Gränstjänstens kontor i Torneå. Samarbetsministrarna Thomas Blomqvist och Anna Hallberg besökte till exempel gränsområdet sommaren 2022. Under besöket redogjorde finska och svenska myndigheter för hur de arbetade under Covid-19-pandemin.

Mängden kundkontakter har nu återgått till samma nivå som före pandemin. Under år 2022 hanterade Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge ca 2 500 ärenden. Man kan besöka kontoren, ringa, skicka e-post eller kontakta tjänsten på sociala medier (Facebook, Twitter, LinkedIn, Instagram). En stor del av förfrågningarna kommer från Finland (i Torneå kring 50 procent, i Storfjord drygt 80 procent). Flest förfrågningar kommer det från privatpersoner, men mängden frågor från företag har ökat betydligt.

Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge ordnade 60 evenemang där det deltog sammanlagt drygt 2 000 personer. Gränstjänsten har ordnat 11 pop-up-rådgivningar i kommuner runt om i Sverige, Norge och Finland.

Gränstjänstens webbplats och Facebooksida är viktiga kommunikationskanaler. Det registrerades 62 500 sidvisningar på webbplatsen, vilket är mer än 2021. Antalet Facebookföljare har hållits på samma nivå (1 240 följare), men det har registrerats över 100 000 besök på Facebooksidan. På hösten startades ett konto på Instagram. Gränstjänstens insändare till olika tidningar har fått god synlighet (Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Maaseudun tulevaisuus, Lapin Kansa, Nordlys) och tjänsten har också fått synlighet i tv-nyheterna (SVT, NRK).

Samarbetsministrarna Thomas Blomqvist och Anna Hallberg i Torneå.

Bild: Carolina Nordling

Gränstjänsten har samarbetat med Gränshinderrådets nationella representanter, Kimmo Sasi från Finland, Sven-Erik Bucht från Sverige och Vibeka Hammer Madsen från Norge, kring flera gränshinderfrågor, till exempel öppnandet av bankkonton, stöd till närståendevårdare, värdetransporter och det mervärdesskattförskott som Norge tar ut vid import. Nya frågor som kan klassas som gränshinder har inte framkommit under verksamhetsåret.

Gränstjänstens anställda har deltagit i möten för Finlands nordiska gränshindersnätverk och i det svenska utrikesministeriets nationella möten, som Gränshinderrådets medlemmar sammankallat (7 st.). Gränstjänstens anställda har också deltagit i den norska gränshinderarbetsgruppens förberedande möte i Oslo. Den norska NAV-rådgivaren har därtill deltagit i ett möte för den svensk-norska Förenklingsgruppen.

Anställda vid Gränstjänsten Sverige-Norge-Finland presenterade sin verksamhet under Nordiska rådets session i Helsingfors tillsammans med de övriga nordiska gränstjänsterna. I samband med sessionen deltog de också i mottagningar på den svenska och den norska ambassaden för att stärka sina kontaktnät.

Hållbar utveckling

Den förvaltningsövergripande nordiska expertgruppen för hållbar utveckling sammanträdde fem gånger under år 2022 under ledning av ordförandelandet Norge. I samband med halvtidsutvärderingen behandlade gruppen bl.a. statusen för projekten för att främja hållbar utveckling, de samarbetsstrukturer som de nordiska länderna skapat för att främja hållbar utveckling samt hur Nordiska ministerrådets handlingsplan Vision 2030 verkställs. År 2022 initierades också planeringen av den samnordiska rapporten (Voluntary Report) till FN om hur målen i Agenda 2030 har uppnåtts i de nordiska länderna. Rapporten ska publiceras år 2024.

Konsumentfrågor

Nordiska konsumentgruppen, som vanligen sammanträder två gånger om året och som består av tjänstemän vid de ministerier i de nordiska länderna som är ansvariga för konsumentfrågor och för Danmarks och Islands del av tjänstemän vid andra ämbetsverk inom konsumentförvaltningen, sammanträdde endast en gång under år 2022. Från Finland deltog enbart en representant för justitieministeriet i mötet. Temana var bl.a. digital manipuleringsteknik och mörka mönster (s.k. dark patterns). Samarbetet, som har pågått i flera år, fungerar till stor del som en nätverksverksamhet via elektroniska kanaler i form av utbyte av olika slags information och kontakter.

De nordiska konsumentombudsmännen inrättade fyra expertgrupper i anslutning till miljömarknadsföring, konsumentskydd inom digital verksamhetsmiljö och dataekonomi, marknadsföring som riktar sig till barn samt krediter. Alla expertgrupper sammanträdde under år 2022.

Konsumentmyndigheterna för Danmark, Island, Färöarna, Finland, Grönland, Norge och Sverige träffades på Färöarna i juni 2022. Under diskussionerna lyfte man bland annat fram digital manipuleringsteknik, mörka mönster samt övergripande uppföljning och profilering av konsumenter. De nordiska konsumentmyndigheterna åtog sig att effektivisera sin verksamhet för att öka respekten för digital

rättvisa och konsumenternas valmöjligheter och att dela utvecklingen av sina digitala övervakningsmetoder.

De europeiska konsumentcentrumen i Norden sammanträdde i Sverige i september (ECC Nordic Meeting). Under mötet presenterade länderna bland annat sina NEB- och ADR-organ och aktuella fall. Ledarna för centrumen höll regelbundna webbmöten och även de kommunikationsansvariga ordnade några webbmöten om aktuella teman.

Trafik

Det nordiska trafiksamarbetet var fortsatt aktivt under år 2022 och pandemisituationen möjliggjorde åter fysiska möten. Finlands, Norges, Sveriges och Islands trafikministrar hade ett informellt möte i Fredrikstad, Norge 7–8.11.2022. Ministrarna antog en deklaration som bl.a. beskriver trafiksamarbetet mellan länderna samt tyngdpunkterna för samarbetet i den nära framtiden (bl.a. grön och hållbar transport, den sociala dimensionen av transportbranschen, gränsöverskridande förbindelser).

Nordiska ministerrådet har länge understött skyddet av nordliga sjöområden samt finansierat flera sjöfartsrelaterade projekt där Finland har deltagit. Under år 2022 deltog kommunikationsministeriet i planeringen och implementeringen av ett projekt vars fokus var distributionsinfrastruktur för hållbara fartygsbränslen samt framtidens hållbara sjöfartskorridorer i Östersjön och Nordsjön (Nordic Roadmap project "Future Fuels for Shipping").

De direkta kontakterna mellan trafikadministrationerna fungerar väl. Exempelvis deltog kommunikationsministeriet i det årliga nordiska sjöfartspolitiska mötet på tjänstemannanivån under år 2022. Kommunikationsministeriet har också bytt erfarenheter med svenska myndigheter om inköp och konkurrensutsättning av spårtrafik.

Inom vägtrafiken deltar Finland i den informella NORDUK-samarbetsgruppen som har ett årligt möte där aktuella vägtrafikfrågor diskuteras. Nederländerna, Irland och Storbritannien deltar i samarbetet vid sidan av de nordiska länderna. För Finlands del deltar ministeriets tjänstepersoner samt representanter från trafik- och kommunikationsverket och intressentgrupper. Temat för NORDUK-mötet i Stockholm år 2022 var hur användningen av eldriven transport och andra alternativa drivkrafter kan främjas inom godstrafiken. Dessutom diskuterades frågor om implementeringen och tillsynen av EU:s mobilitetspaket för vägtransporter samt aktuella EU-lagstiftningsprojekt.

Det nordiska samarbetet har varit aktivt också på grund av revisionen av EU:s direktiv om vikter och dimensioner för lastbilar. Under hösten 2022 ordnades det bl.a. ett gemensamt nordiskt seminarium i Bryssel om positiva erfarenheter med ledade fordon med större dimensioner och vikter.

Samarbete bedrivs också inom andra EU-frågor som allmän-europeiska trafiknätverk och deras implementering samt inom ramen för Fonden för ett sammanlänkat Europa (CEF, Connecting Europe Facility) särskilt med Sverige och Danmark i form av regelbundna möten och diskussioner. Det pågår utbyte av åsikter gällande TEN-T-förordningsrevisionen samt CEF-programmets arbetsprogram, ansökningar och implementeringen av olika projekt.

Inom flygtrafiken bedrivs nordiskt samarbete bl.a. inom ramen av ICAO (Internationella civila luftfartsorganisationen) samt inom NORDICAO Board (samarbetsgrupp för nordiska direktörer med

ansvar för flygtrafiken). Det finns två aktiva arbetsgrupper under NORDICAO Board: en strategigrupp som förbereder NORDICAOs strategiska frågor inför direktörernas möten samt N-ALM där miljöfrågor behandlas.

Strategigruppen håller möten enligt behov (flera gånger per år) och N-ALM åtminstone en gång per år. Utöver dessa ordnar N-ALS-gruppen möten där säkerhetsfrågor behandlas enligt behov. Kärnan i nordiskt ICAO-samarbete är den gemensamma delegationen i Montreal. Där arbetar NORDICAO-staternas representanter i ICAOs råd och tekniska kommission enligt ett rotationssystem. Tack vare NORDICAO-samarbetet har de nordiska länderna och Estland samt Lettland (sedan år 2013) kunnat försäkra ett oavbrutet medlemskap i ICAOs beslutsfattande organ.

Under Finlands ordförandeskap 2021–2023 i Barents euroarktiska råd är trafikens gröna omställning samt digitalisering centrala frågor inom trafiksamarbetet. Ett gemensamt möte ordnades i Uleåborg i oktober. Finland, Sverige och Norge inklusive ländernas nordliga områden deltar i arbetet. Samarbete med Ryssland har slutat på grund av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Samarbetet fortsätter också inom den nordliga dimensionens trafik- och logistikpartnerskap (NDPTL) men allt samarbete med Ryssland och Belarus har upphört.

Invandrings- och medborgarskapsfrågor, inkl. det nordiska samarbetet som gäller invandring och flyktingar

I den Nordiska samrådsgruppen på hög nivå i flyktingfrågor, NSHF, fortsatte man det aktiva samarbetet inom invandrings-, asyl- och medborgarskapsfrågor. Ordförandeskapet roterar och under rapportåret var Island ordförande för NSHF. På ministermötet och i ämbetsmannagruppen på hög nivå utbyts aktuell information framför allt i invandrings- och asylfrågor. År 2022 ordnades tjänstemannamötet på hög nivå i september i Reykjavik. Däremot blev ministermötet som skulle ha ordnats samtidigt inställt på grund av andra möten.

Förutom beredningen av invandrings- och asylopolitik, utveckling av lagstiftningen och statistikrapporter behandlas på NSHF-möten också mer konkreta aktuella frågor kring bland annat asylsökning, återresa och återsändande samt vidarebosättning. Inom ramen för NSHF:s strukturer finns fyra tematiska underarbetsgrupper, varav arbetsgruppen för återvandring och återvändande och arbetsgruppen för vidarebosättning hör till inrikesministeriets (IM) förvaltningsområde. Arbets- och näringsministeriet (ANM) svarar däremot för arbetsgruppen för integration och arbetskraftsinvandring. Även ordförandeskapet för de tematiska undergrupperna är roterande.

De nordiska länderna utbyter också årligen information om genomförda eller pågående ändringar av politik, lagstiftning eller praxis när det gäller medborgarskapsfrågor samt statistik i en arbetsgrupp om medborgarskapsfrågor. År 2022 var Norge ordförande och mötet ordnades i november i Oslo.

NSHF:s arbetsgrupp för återvandring och återvändande, som behandlar frågor som gäller återresa och återsändande på operativ nivå, sammanträdde en gång under år 2022. Under rapportåret ordnade Island, som var ordförande för arbetsgruppen för återvandring och återvändande, ett möte i juni i Reykjavik.

NSHF:s samarbetsgrupp som behandlar aktuella vidarebosättningsfrågor på operativ nivå sammanträdde inte under rapportåret, utan informationsutbytet fortsatte via e-post.

De nordiska länderna diskuterar också frågor om tillämpningen av fri rörlighet i en EES-arbetsgrupp. I den gruppen har informationsutbyte skett via e-post mellan nätverkets medlemmar.

Samarbete som gäller främjande av integration av flyktingar och invandrare

Nordiska ministerrådet har sedan 2016 genomfört ett samarbetsprogram för främjande av integration av flyktingar och invandrare. Programmets syfte är att stödja främjande av integration i de nordiska länderna genom att stärka samarbetet mellan länderna, stödja utbyte av erfarenheter och god praxis samt skapa ny information.

För perioden 2022–2024 har det utarbetats ett nytt samarbetsprogram för integration som betonar utbildningens och arbetsmarknadsintegrationens roll i främjandet av integrationen av nyanlända flyktingar och invandrare. Programmet stöder målen i Nordiska ministerrådets handlingsplan Vision 2030. Finland deltog i arbetet i den expertgrupp som stöder programmet. Under år 2022 fokuserade samarbetet bland annat på situationen för de flyktingar som anlände från Ukraina på grund av Rysslands anfallskrig.

Norge ordnade ett inofficiellt möte för de ministrar som ansvarar för integration i Oslo i oktober. På mötet representerades Finland av arbetsminister Tuula Haatainen. Under mötet diskuterades aktuella integrationsfrågor för respektive land samt dessutom integrationen av de kvinnor från Ukraina som behöver tillfälligt skydd, stödjande av sysselsättning och delaktighet för invandrarkvinnor och metoder för att förebygga rasism och diskriminering samt könsbaserat våld som riktar sig mot kvinnor med invandrarbakgrund.

Samarbete gällande civil beredskap, beredskap och räddningsväsendet

Under år 2022 har det nordiska samarbetet inom civilberedskapen och räddningsväsendet fortsatt att vara mycket nära, särskilt på grund av Rysslands anfallskrig. På grund av det förändrade säkerhetspolitiska läget och Finlands ansökan till Nato blir också det nordiska samarbetet inom den civila beredskapen mer aktuellt.

Samarbetet betonas även i andra internationella sammanhang. EU:s arbete med att stärka krisberedskapen och resiliensen är också viktigt ur ett nordiskt perspektiv. EU:s civilskyddsmekanism är en viktig del av EU:s arbete i vilken Norge och Island är med som deltagande länder. Den nordiska samordningen och koordineringen inom ramen för mekanismen är aktivt. Ett gemensamt nordiskt förberedande möte hålls alltid före EU:s generaldirektörers möten. Tillsammans kan vi få ett starkare inflytande och agera både i EU och i andra internationella forum.

Island innehade år 2022 ordförandeskapet i det så kallade Haga-samarbetet för civil beredskap och räddningstjänst. Syftet med Haga-samarbetet är att stärka de nordiska samhällenas förmåga att reagera på allvarliga kriser och olyckor och därigenom skapa en stark kriställighet. Prioriteringar för Haga-samarbetet var coronapandemins inverkan på området civil beredskap, klimatförändringar, värdlandsstöd. Ministrarna för civil beredskap träffades på Island i december 2022. Sverige tog över ordförandeskapet inför 2023. Det civil-militära samarbetet mellan Haga-Nordefco-arbetsgrupperna har fortsatt under året.

De nordiska generaldirektörerna för civil beredskap och räddningstjänst på operativ nivå deltog i några videomöten under år 2022 och i ett fysiskt möte på Island i september. Vid mötet diskuterades aktuella frågor och bland annat Natos samarbete kring civil beredskap.

Islands årliga chefsledarskapskurs i civil beredskap (Nordic Executive Course) fokuserade på Hagsamarbetets prioriteringar om värdlandsstöd och klimatförändringar relaterade till civil beredskap.

Polissamarbete samt tull- och narkotikasamarbete

Det nordiska polissamarbetet är öppet och resultatrikt, och det bygger på traditionell nordisk samhörighet och jämlikhet. Samarbetet bygger på verksamheten i olika polisområdens underarbetsgrupper och nätverk som sker under polischefernas strategiska övervakning. I underarbetsgrupperna behandlas gemensamma nordiska frågor såsom trafiksäkerhet, materialanskaffning, IT-brottslighet, utbildning och allmän ordning och säkerhet. Underarbetsgrupperna rapporterar om sitt arbete först till polischefsgruppen, som styr den operativa verksamheten i samarbetet. De högre polischeferna bedömer och godkänner slutligen de frågor som behandlas.

Under 2022 var Norge ordförande för det nordiska polissamarbetet fram till slutet av augusti, varefter Finland hade ordförandeskapet. Efter pandemin återställdes samarbetets praxis till tidigare format under Norges ordförandeskap. Möten mellan nordiska polischefer, överdirektörer och arbetsgrupper ordnades huvudsakligen som närvaromöten. De frågor som främst behandlades var de gemensamma utmaningar som situationen i Ukraina medförde för polisverksamheten samt nationella situationer och arrangemang.

PTN (Polis och Tull Norden) utgör ett nordiskt samarbetsforum för Polisen och Tullen. Ursprungligen fokuserade PTN enbart på bekämpning av narkotikabrott, men senare har verksamheten blivit sektorsövergripande samarbete som baserar sig på kunskapsledd verksamhet. Under den senaste tiden har målet även varit att samordna PTN-samarbete allt mer med europeiskt samarbete mot organiserad och grov brottslighet (EMPACT). Norge inledde uppdatering av verksamhetsformer under sitt ordförandeskap, som Finland fortsatte under sitt ordförandeskap. Inom ramen för PTN-samarbete utövas i regel även operativt samarbete, i synnerhet mot it-brottslighet och organiserad brottslighet. En av de viktigaste samarbetsformerna inom PTN är de nordiska kontaktpersoner som polisen och tullen skickar till olika relevanta mälländer. För närvarande är 33 personer placerade i 18 olika länder. Rysslands anfallskrig i Ukraina har gjort verksamheten gällande kontaktpersoner mer utmanande.

Samarbete i samefrågor

Under år 2022 fortsatte det nordiska samarbetet i samefrågor inom ramen för Nordiska ämbetsmannaorganet för samiska frågor (NÄS). Ämbetsmannaorganets verksamhet utgår från Nordiska rådets rekommendation nr 13/1962. Ämbetsmannaorganet består av den finska, svenska och norska delegationen. I varje delegation ingår minst tre tjänstemän som representerar regeringen och Sametinget i det aktuella landet. Ämbetsmannaorganet sammanträder cirka en gång om året och byter då information om aktuella frågor. Mötet hölls i september och vid mötet kom man bland annat överens om tidpunkten för när ordförandena för de nordiska ländernas sameting och de ministrar som sköter sameärenden ska sammanträda år 2023. Under år 2022 var Sverige ordförande för NÄS och ordnade ett möte i Stockholm.

Norges, Sveriges och Finlands regeringar samt de tre ländernas sameting förhandlade om en nordisk samekonvention i fem år. Förhandlingarna slutfördes hösten 2016, och konventionen paraferades i januari 2017. Enligt konventionen ska de nordiska ländernas sameting godkänna konventionen innan regeringarna undertecknar den. Under Sveriges ledning har det under 2022 förts diskussioner mellan staterna och sametingen om alternativa sätt att framskrida. Samiska parlamentariska rådet uppmanade hösten 2022 staterna att se över sina förhandlingsmandat. Ordförandeskapet i NÄS övergår till Finland 2023 och Sverige överläter också ansvaret för att leda diskussionerna om den nordiska samekonventionen till Finland.

Den sjätte konferensen för samiska parlamentsledamöter ordnades i Enare i maj. I konferensen deltog samiska parlamentsledamöter från Finland, Sverige och Norge. Ämnen för konferensen var bland annat klimatförändringen, traditionell kunskap och den senaste tidens utveckling inom samernas rättigheter.

Ungdomssamarbete

En översikt över NORDBUKs verksamhet

Under Norges ordförandeskap har Nordiska barn- och ungdomskommittén, NORDBUK, sammanträtt tre gånger. Reserestriktionerna till följd av Covid-19-pandemin påverkade fortsättningsvis mötesarrangemangen så att det första och det andra mötet ordnades online medan det tredje mötet hölls på plats i Oslo i samband med konferensen om coronakrisens konsekvenser för barn och unga i Norden. Till konferensen inbjöds även ungdomsrepresentanter från de baltiska länderna.

Verksamheten i NORDBUK 2022 har följt den tväradministrativa strategin "Barn och unga i Norden – en tvärssektoriell strategi för Nordiska ministerrådet 2016–2022". Programmets syfte är att förbättra barns och ungdomars möjligheter att göra sin röst hörd och att öka deras möjligheter att påverka frågor som gäller dem. Strategin stöder ministerrådets Vision 2030. NORDBUK beslutade att fortsätta arbeta enligt strategin, som sträcker sig till 2022, medan en ny strategi bereds. Den nya strategin ska bli klar under år 2023.

Stödprogrammet Norden 0–30

Genom stödprogrammet Norden 0–30, som finansieras av NORDBUK, får nordiska barn och unga vuxna mellan 0 och 30 år och organisationer som arbetar med denna målgrupp ansöka om understöd för projekt för kulturella, samhällliga eller politiska syften. Understödsverksamheten Norden 0–30 koordineras av Nordisk kulturkontakt (NKK) i Helsingfors. År 2022 reserverade NORDBUK 5 700 000 DKK, det vill säga ca 62 % av sina verksamhetsanslag, för denna verksamhet. (2021: 5 645 000 DKK).

En expertgrupp behandlar ansökningarna som lämnas in till Norden 0–30. Gruppen består av sex experter som väljs till uppdraget på basis av medlemsländernas förslag. Expertgruppens mandatperiod är tre år och 2022 utnämndes en grupp för perioden 1.1.2023–31.12.2025.

Programmet Norden 0–30 är avsett för mindre projekt med en budget på under 50 000 DKK. Till större projekt kan NORDBUK bevilja understöd direkt ur sin budget. De större projekt som fick stöd år 2022 var bland annat "Frivillighetens år 2022 – samarbete i Norden", projektet "Barn och ungas rätt till att bli hörda – coronakrisens konsekvenser för barn och unga i Norden" samt olika samarbetsprojekt tillsammans med andra sektorer inom Nordiska ministerrådet. NORDBUK deltog också i ordnandet av konferensen om

coronakrisens konsekvenser för barn och unga i Norden som ordnades i samband med det sista mötet under Norges ordförandeskap.

Projektet "Evaluation and monitoring of the activities of youth organisations in the Nordics", som drivs av Ungdomssektorns takorganisation i Finland Allians rf, fick tilläggsfinansiering år 2022 och samtidigt förlängdes projektet till år 2023.

Ungdomens Nordiska råd (UNR), utbytesprogrammet Nordjobb och Pohjola-Nordens Ungdomsförbund

Utöver föreningens egen verksamhet var de mest synliga formerna av nordiskt ungdomssamarbete Ungdomens Nordiska Råd och rörlighetsprogrammet Nordjobb, som i Finland samordnas av Pohjola-Nordens Ungdomsförbund (PNU). Ungdomens Nordiska Råd (UNR), samarbetsorganisation med Nordiska rådet (NR), höll sin årliga session i Helsingfors i slutet av oktober. Temat för 2022 var "Nordic Youth in Crisis", och sessionen samlade cirka 75 ungdomar från olika nordiska länder, samt cirka 15 alumner, talare och gäster från partnerorganisationer. Ungdomspolitikerna valde ett nytt presidium. Under sessionen antogs 28 resolutioner.

Sessionen föregicks av ett seminarium organiserat av PNU under temat Ungdom i kris, i samband med vilket en pamflett på samma tema, producerad av förbundet, publicerades. Teman i pamfletten var fred och framtid, klimat, välbefinnande och psykisk hälsa, kulturellt samarbete och Arktis. Pamfletten skrevs av fem experter, en på varje tema, som de unga författarna i sin tur svarade på. Pamfletten gavs ut på både finska och svenska.

Nordjobbs mobilitetsprogram, som huvudsakligen finansieras av Nordiska ministerrådet (NMR), syftar till att erbjuda nordiska ungdomar i åldern 18–30 år säsongsjobb, bostäder och ett kultur- och fritidsprogram i Norden. Detta kommer att öka rörligheten på den nordiska arbetsmarknaden och kunskapen om nordiska språk och kulturer. År 2022 fick tio unga, varav nio nordiska medborgare och en europeisk medborgare, säsongsjobb i Finland genom Nordjobb. I Finland finns jobben vanligtvis i huvudstadsregionen, Åbo, Tammerfors och Österbotten, men i år fanns det bara Nordjobb-anställda i huvudstadsregionen och Österbotten. Totalt 184 finländska ungdomar fick jobb via Nordjobb i de övriga nordiska länderna jämfört med 115 nordjobb 2021. Nästan 600 finländare lämnade in en Nordjobb-ansökan, vilket motsvarar cirka 30 procent av alla ansökningar. Under året presenterades Nordjobb för ungdomar i olika gymnasier, läroanstalter, mässor och studentorganisationer runt om i Finland. Under våren deltog Nordjobb också i en mässturné i Lappland i samarbete med TE-byrån, gränsrådgivningen och olika läroanstalter.

PNN erbjuder sina medlemmar, medlemsorganisationer och unga som är intresserade av nordiska teman ett mångsidigt program i Finland och på andra håll i Norden. PNN har sju lokalavdelningar runt om i Finland, som har totalt cirka 2700 personmedlemmar och 28 medlemsorganisationer. De digitala verksamhetskoncept som införts tidigare år har också fortsatt under år 2022, bland annat med en serie låg tröskel Snack om Norden-diskussionstillfällen med välkända nordiska kulturella och politiska påverkare, samt digitala evenemang som upprätthåller lokalavdelningarnas gemenskap. Fokusområdet för PNN och temat för 2022 var nordiska möjligheter för unga, som belyste (sommars)jobb-möjligheter i Norden, men också andra möjligheter som de nordiska länderna erbjuder. Genom det nordiska påverkansprogrammet fick unga lära känna nordiska aktörer och nätverk i Finland, samtidigt som det intensifierade samarbetet med PNN:s nordiska systerorganisationer skapade en möjlighet för finländska ungdomar att lära känna de andra nordiska länderna och ungas möjligheter att påverka Norden. I

samarbete med Kulturkontakt Nord ordnades under hösten en akademisk karriärkväll om nordisk praktik och karriärmöjligheter. Bland talarna vid evenemanget fanns Finlands ambassadör i Danmark, kommunikationsspecialisten vid Finska kultur- och vetenskapsinstitutet, projektdirektören för Info Pohjola och unga erfarenhetstalare.

Främjande av svenska språket

I den av undervisnings- och kulturministeriet år 2021 publicerade heltäckande utredningen om den svenskspråkiga utbildningen och i regeringens utbildningspolitiska redogörelse konstateras att den nationella övergripande samordningen av den svenskspråkiga utbildningen måste stärkas. För denna uppgift har undervisnings- och kulturministeriet i april 2022 utnämnt en tjänsteman vars arbetsuppgift bl.a. innefattar att säkerställa att den svenskspråkiga utbildningens särdrag beaktas vid utvecklingen av utbildningen. Vid undervisnings- och kulturministeriet har det också inrättats ett samarbetsnätverk för svenskspråkiga tjänster, vars huvudsakliga uppgift är att stödja ministeriet i utvecklingen av de svenskspråkiga tjänsterna.

Regeringens ministerarbetsgrupp för kunnande, bildning och innovationer fattade i juni 2022 beslut om riktlinjer för att utveckla och stärka undervisningen och lärandet i det andra inhemska språket inom den grundläggande utbildningen och på andra stadiet. Utbildningsstyrelsen genomför utvecklingsprogrammet för det andra inhemska språket under åren 2022–2023 med en budget på 1 000 000 euro. Undervisnings- och kulturministeriet genomför även en utredning om vad sloandet av det obligatoriska provet i det andra inhemska språket i studentexamen har inneburit med tanke på språkkunskaperna i Finland. Avsikten är att i utredningen bl.a. ta ställning till när det minskande antalet finskspråkiga studerande som avlägger studentexamensprovet i svenska kan påverka de svenskspråkigas grundlagsenliga rätt att få service på sitt eget språk. Dessutom utarbetas en färdplan för hur man kan uppmuntra fler gymnasiestuderande att avlägga studentexamen i det andra inhemska språket. Undervisnings- och kulturministeriet för också dialog med högskolorna om stärkandet av det andra inhemska språket i högskolornas studerandeantagning.

Undervisnings- och kulturministeriet har tillsatt en utredare för ett projekt som ska utreda finska och svenska språkets ställning i den utbildning som ges vid universiteten och i den vetenskapliga forskningen. Utredningsrapporten överlämnas till ministeriet senast 31.3.2023.

Nätverket Svenska nu erbjuder olika läroämnesöverskridande program för att stöda svenskundervisningen i finskspråkiga skolor. Programmen är avgiftsfria för skolorna och i utbudet ingår allt från workshops och föreläsningar till filmvisningar samt teater- och musikföreställningar. Nätverkets skolprogram uppfyller målen i de nationella läroplanerna genom att stöda språkpedagogiken samt elevernas språkliga medvetenhet och uppväxt till skickliga språkbrukare i en kulturellt och språkligt mångfacetterad värld.

Programmen bygger på interaktion mellan artisten och eleverna och verksamhetens syfte är att uppmuntra eleverna till att våga använda den svenska de kan och att väcka elevernas intresse för språk. Svenska nu har utarbetat förhandsmaterial för skolprogrammen, så att lärarna kan arbeta med temat både i förväg och efter programmet, och på så sätt fördjupa elevernas kunskaper i temat. Lärarna ges även möjlighet att göra ämnesöverskridande samarbete med skolprogrammen. Svenska nu utvecklade själv och i samarbete med andra 17 nya program, t.ex. virtuella besök till Nobel Prize Museum i Stockholm, svenska kollektivet NYXXX hörlursföreställning och kändiskocken Tara Junkers lektion om matsvinn.

Svenska nu anordnade en ordförandsworkshop för elever i språkfördjupning på svenska ambassaden

Bild: Mikael Hiltunen

Svenska nu utmärkte sig med att ge ut fem nya läromaterial år 2022. Skådespelarna Krista Kosonen och Santeri Heikinheimo Mäntylä figurerade i videomaterialet *Därför svenska*, som stöder utarbetandet av en språkprofil i gymnasiets svenskundervisning. Svenska nu svarade också på den stora efterfrågan av relevant material för yrkesskolans svenskundervisning genom att lansera läromaterialet *Mitt drömyrke. Jakten på kanelbullereceptet* var Svenska nu:s helhet i materialet *Virtuella resor i Europa*, som koordinerades av Uleåborgs stad och finansierades av Utbildningsstyrelsen. En ny satsning var att Svenska nu skickade HBL Junior papperstidningar till finskspråkiga grundskolor och producerade läsförståelseuppgifter till tidningarna. Svenska nu informerade lärarna om de nya materialen bl.a. i samband med virtuella kaffestunder.

År 2022 nådde Svenska nu 71 348 elever i hela landet. Nätverket genomförde 825 workshoppar och lektioner samt 418 föreställningar och guidningar. Totalt 361 olika skolor medverkade i programmen. Sammanlagt 3 614 lärare deltog i fortbildningar och skolprogram. De övriga kontakterna uppgick till 3 087 personer och bestod i huvudsak av filmkontakter, men i siffran ingår också personer som deltagit i nätverkets samhälleliga evenemang.

Nätverket har genomfört en kvalitativ utvärdering i fyra års tid och år 2022 var siffrorna exceptionellt bra. Lärarna var helt eller delvis av samma åsikt att Svenska nu:s besök har ökat elevernas intresse för svenska språket och kulturen (85 %), haft en positiv inverkan på studiemotivationen (79 %) och inspirerat lärarna att utveckla sina arbetsmetoder (64 %).

Det första läsåret av vänskolprojektet med Svenska folkskolans vänner var en framgång och projektet fortsätter även läsåret 2022–2023 för att skolorna ska stadga sin verksamhet. På basis av responsen har projektet uppmuntrat eleverna att våga tala det främmande språket och de uppgav att det bästa med projektet var det sociala umgänget med jämnåriga från den andra språkgruppen. Under våren avslutades andra säsongen av det samnordiska musikprojektet Nordiska Band.

År 2022 fyllde den populära sagofiguren Alfons Åberg 50 år och Svenska nu uppmärksammade jubileumsåret med ett ordkonstmateriale och -verkstäder i samarbete med Sydkustens ordkonstskola. Svenska nu medverkade i skolornas Ålandsvecka för att fira självstyrelsejubileet och arrangerade program för elever och språklärare under Europeiska språkdagen på Hanaholmen i samarbete med Europeiska kommissionens representation i Finland. Nätverket fyllde 15 år och firade det med att lansera en historik under Svenska nu-dagarna på Hanaholmen.

Under verksamhetsåret fortsatte Svenska nu sitt regionala påverkansarbete med tillställningar i Tavastehus, Salo och Seinäjoki. De regionala träffarna arrangerades i samarbete med andra aktörer. Svenska nu blänkte också till i nordiska sammanhang, då projektet medverkade i en paneldebatt under Nordiska Rådets språkseminarium i Reykjavik i juni.

BILAGOR

Nordiska ministerrådets budget för 2022

Nordiska ministerrådets budget för 2022 uppgick till 987 488 tusen danska kronor. Budgeten täcks nästan helt och hållet av de nordiska ländernas bidrag, som fastställs med utgångspunkt i respektive lands BNP. De självstyrande områdenas andelar i Nordiska ministerrådets budgetar ingår i moderländernas betalningsandelar.

Ländernas budgetandelar 2020–2022 (milj. DKK)						
	2020		2021		2022	
Danmark	207,5	21,80 %	208,3	21,80 %	216,5	22,20 %
Finland	158,3	16,60 %	159,6	16,70 %	164,4	16,90 %
Island	14,5	1,50 %	15,3	1,60 %	15,7	1,60 %
Norge	265,4	27,80 %	265,6	27,80 %	270,1	27,70 %
Sverige	308,3	32,30 %	306,7	32,10 %	307,2	31,50 %

Växelkursen har varit 1 € ≈ 7,44 DKK.

Budgeten för 2022 uppgick till cirka 1303 m€ (987 488 tusen danska kronor). I Finlands betalningsandel på cirka 28 m€ ingår dessutom utjämningsavgift som bygger på de nordiska ländernas överenskommelser om tillträde till högre utbildning.

Budgeten för 2022 bereddes i samarbete med Nordiska rådet.

Budgeten för 2022, som även kan beställas i tryckt format, finns också på svenska och som ett sammandrag på finska på adresserna:

<https://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1645599&dswid=7991>

<https://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1645587&dswid=-8754>

Nordiska möten, seminarier och konferenser 2022

POLITISKA RIKTLINJER FÖR DET NORDISKA SAMARBETET

Statsministrarnas samarbete

- 15.8 Nordiska statsministrarnas sommarmöte (N8)
- 1.11 Nordiskt statsministermöte under sessionsveckan (N8)

Samarbetet mellan samarbetsministrarna

- 4.2 NSK, virtuellt möte
- 8.2 MR-SAM, virtuellt möte
- 22.4 NSK, Köpenhamn
- 26.4 MR-SAM, virtuellt möte
- 10.6 NSK, virtuellt möte
- 27-28.6 MR-SAM, Halden
- 8-9.9 NSK, Oslo
- 13.9 MR-SAM, virtuellt möte
- 31.10 NSK, Helsingfors
- 1.11 MR-SAM, Helsingfors
- 8.12 NSK, Köpenhamn

Utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete

- 8.3 N5 utrikesministrar, virtuellt möte
- 5.4 N5 utrikesministrar + Frankrike, Berlin
- 27.6 N5 utrikesministrar, Bodø
- 2.11 N5 utrikesministrar, Helsingfors
- 13.12 N5 utrikesministrar + Kanada, virtuellt möte

Försvarspolitiskt samarbete

- 23.-24.3 PSC (Policy Steering Committee) – vårmöte i Oslo
- 11.-12.5 Nordefcos ministermöte i Kirkenes
- 25.-26.10 PSC (Policy Steering Committee) – höstmöte i Oslo, inkl. Haga-Nordefco-möte
- 21.-22.11 Nordefcos ministermöte i Oslo

NORDISKT SAMARBETE INOM OLIKA SEKTORER

Kultursamarbete

- Ministermöten
- 4.5. MR-K 1/2022, Oslo
- 2.11. MR-K 2/2022, Helsingfors
- 2.11. MR-K:s och Nordiska rådets utskottsförhandling; Kunskap och kultur, Helsingfors
- Tjänstemannamöten
- 15.-16.3. ÄK-K 1/2022, Oslo
- 14.-15.9. ÄK-K 2/2022, Bodø
- 13.-14.12. ÄK-K 3/2022, Köpenhamn

Andra möten

Nordiska ämbetsmannakommittén för kulturellt samarbete (ÄK-K) höll ett inofficiellt möte om aktuella frågor med **ledarna för nordiska kulturhus och institutioner** den 2 november 2022 i Helsingfors i samband med Nordiska rådets session. Från undervisnings- och kulturministeriet deltog kulturråden Riitta Heinämaa, Hanna Koskimies och Mirva Mattila i mötet.

Nordisk kulturkontakt och ministerrådets sekretariat höll under ledning av ordförandelandet Norge ett samarbetsforum, **”Joint Meeting 2022”** på Sveaborg den 7 september 2022. I forumet deltog representanter för ämbetsmannakommittén för kulturellt samarbete samt medlemmar i expertråd för aktuella understöds- och stödprogram i de nordiska länderna och Baltikum. Från undervisnings- och kulturministeriet deltog kulturråden Riitta Heinämaa och Hanna Koskimies i forumet.

Viktiga händelser

Harbourfront Centre och Nordiska ministerrådet för kultur ansvarade i samarbete med flera samarbetspartner för den samnordiska presentationen av konst och kultur i Kanada under 2022. Programhelheten **”Nordic Bridges”** <https://nordicbridges.ca> firades den 19 maj 2022 i Toronto med en särskild satsning under ledning av kulturminister Anette Trettebergstuen. Programmet omfattade bland annat ett gemensamt möte mellan Kanadas kulturministerium och ministerrådet för kultur där teknologiföretagens inverkan på yttrandefriheten, kultursektorns återhämtning från pandemin och stärkandet av kultursamarbetet mellan Norden och Kanada stod på agendan. Mötet utmynnade i ett gemensamt uttalande **”Joint statement – combatting harmful content online”** <https://www.norden.org/sv/node/73446>. I mötet deltog från undervisnings- och kulturministeriet överdirektören Riitta Kaivosoja och kulturrådet Riitta Heinämaa samt från Centret för konstfrämjande specialakkunniga Kirsi Väkiparta, som är projektets kontaktperson i Finland <https://www.taike.fi/fi/projektit/nordic-bridges-hanke> (på finska). Det har beställts en extern utvärdering av programhelheten. Utvärderingen genomförs våren 2023 av Oxford Research som valts genom konkurrensutsättning.

Toppmötet för arktisk konst **”Arctic Arts Summit”** <https://arcticartssummit.ca> ordnades 27–29 juni 2022 i Yukon i Kanada. Nordiska ministerrådet för kultur svarade för programmets paneldiskussion **”North to North: New Directions for a Collaborative Future – Nordic Cultural Policy Views”**, med hjälp av vilken man sonderade olika samarbetsmöjligheter inom konstfältet i den arktiska regionen <https://arcticartssummit.ca/articles/panel-9-north-to-north-new-directions-for-a-collaborative-future/>. Från undervisnings- och kulturministeriet deltog kulturrådet Maija Lummepero i mötet och paneldiskussionen.

Ordförandelandet Norge ordnade den 29 november 2022 i Oslo en kulturpolitisk konferens under namnet **”Nordisk kultursamarbeid etter pandemien”** <https://www.kulturradet.no/kalender/hendelse/-/nordisk-kulturpolitisk-toppmote>.

Frågor som lyftes fram under konferensen var bland annat konstnärspolitiska frågor, såsom frilanskonstnärernas ställning. Från undervisnings- och kulturministeriet deltog kulturråden Riitta Heinämaa och Tapani Sainio i konferensen.

Sektorsövergripande samarbete

Det treåriga projektet **”Nordic Networks for Circular Construction”** <https://nordiccircularconstruction.com/> som samordnas av miljöministeriet, fortsatte nu

för andra året. Som ett led i projektet ordnade Finlands Beneluxinstitut på uppdrag av undervisnings- och kulturministeriet den 10 juni 2022 ett evenemang i Bryssel med rubriken **”Reimagining Nordic living Environments – Discussion on Nordic Construction culture”**, där man diskuterade det nya europeiska Bauhaus-initiativets värderingar i en nordisk kontext https://www.youtube.com/watch?v=hgjzR_4r2cE. Evenemanget var en del av programutbudet inom New European Bauhaus Festival. Som ett led i projektet ordnade undervisnings- och kulturministeriet den 16 december 2022 tillsammans med miljöministeriet också ett evenemang i Köpenhamn **”Breaking Barriers: Cross-Sectoral cooperation for climate, construction and culture”**, där man diskuterade de regionala fördelarna med sektorsövergripande samarbete i Norden. Från undervisnings- och kulturministeriet deltog sakkunniga Emma Harju samt kulturråden Riitta Heinämaa och Hanna Koskimies i evenemanget.

Nordiska ministerrådet för kultur deltog också i **arbetet med att revidera Deklarationen om nordisk språkpolitik** (Språkdeklarationen) som godkändes 2006. För detta ändamål har de nordiska undervisningsministrarna tillsatt en ad hoc-arbetsgrupp. Ett utkast till ny reviderad Språkdeklaration sändes till Nordiska rådet för kommentarer i slutet av året. Avsikten är att Språkdeklarationen ska färdigställas 2023, då den egentliga deklARATIONEN dessutom kommer att kompletteras med fyraåriga tematiska handlingsprogram. Ad hoc-arbetsgruppen utarbetade också ett förslag till fördelning av anslagen för nordisk språkutbildning 2023. Av medlemmarna i ämbetsmannakommittén för kultursamarbete deltog kulturrådet Riitta Heinämaa i arbetsgruppen.

Annan viktig verksamhet

De nordiska kulturministrarna uttryckte sin djupa oro över konsekvenserna av kriget i Ukraina genom sitt gemensamma uttalande av den 4 september 2022 <https://www.norden.org/sv/node/73299>. I uttalandet fördömer kulturministrarna Rysslands invasion och uppmanar till skydd av kulturarvet i Ukraina i enlighet med internationella konventioner.

Undervisnings- och kulturministeriet utsåg **Finlands kandidater till medlemmar och ersättare** till följande nordiska förtroendeuppdrag: styrelsen för Nordisk Film & TV Fond (2023–2025), styrelsen för Nordens hus i Reykjavik, Nordens institut på Grönland och Nordisk kulturkontakt (2023–2025) samt styrelsen för Nordiska kulturfonden (2023–2024) och expertgruppen för Kultur- och konstprogrammet samt expertgruppen för programmet Volt (2023–2024). Styrgruppen för Kulturanalys Norden fortsatte i den sammansättning som utsågs 2020 (2022–2024).

Samarbete på utbildnings- och forskningsområdet

Ministermöte

4-5.5 MR-U 1/22, Trondheim, Norge

Ämbetsmannakommitténs möten

9.2 ÄK-U 1/22, Köpenhamn

15-16.6 ÄK-U 2/22, Ålesund, Norge

11.10 ÄK-U 3/22, virtuellt möte

1-2.12 ÄK-U 4/2022 Köpenhamn

Evenemang

23-24.5 Nordisk dialog om simulering i sjuksköterskeutbildningen, Stavanger

10.6 Rundabordsdiskussion om unga forskare i Norden, Bergen

25.8 Lunchmöte om språkteknologi i skolan, Oslo

7-8.9	Framtidens lärarroll i Norden, Oslo
29-30.9	Yttrandefrihet – rum för allt och alla? - Nordisk konferens om yttrandefrihet och yttrandeklimat, Oslo
12-13.10	Möte mellan de nordiska utbildningsdirektörerna och kanslicheferna vid de ministerier som ansvarar för utbildningen, Oslo
16-17-11	New Nordplus, new possibilities? Konferens om framtidens Nordplus-program, Bergen

Miljö

Miljö- och klimatsamarbetet bedrevs främst i sex permanenta expertgrupper och i projekthelheter som förverkligade ministerrådets Vision 2030. Miljö- och klimatministrarna träffades både på våren och på hösten. Mötet mellan de ministrar som ansvarar för byggande inhyllades på grund av valen i Danmark och Sverige. Ämbetsmannakommittén för miljö- och klimatfrågor sammanträdde fyra gånger.

	<u>Miljö- och klimatministrarnas möten (MR-MK)</u>
3.5	MR-MK, Oslo
2.11	MR-MK, Helsingfors
	<u>Möten i ämbetsmannakommittén (ÄK-MK) och arbetsutskottet (AU)</u>
2.2	AU
3.3	ÄK-MK (Köpenhamn)
19.5	AU
22.6	ÄK-MK
30.8	ÄK-MK (Tromsö)
12-13.12	ÄK-MK

Styrgruppens möten för att främja harmoniseringen av byggandet hölls 20.6. och 20.9.

Näringslivs-, energi- och regionalpolitik

	<u>ÄK-N</u>
1.2	distansmöte
13.9	distansmöte
26.5	i Oslo
22.11	i Köpenhamn
	Projektet Exploring Domestic Tourism in the Nordics
	<u>ÄK-E</u>
31.1	Köpenhamn
29.3	Oslo
14–15.6	Bodø
28.9	Oslo
8–9.12	Köpenhamn
	<u>MR-R</u>
10.5	
	<u>ÄK-R</u>
9.2, 30.3, 15.6, 20.9 ja 23.11	
23.11	Nordregio Forum
	Temagruppen för stadsutveckling höll tre möten
	Temagruppen för landsbygdsutveckling höll fem möten
	Temagruppen för gröna, resilianta och innovativa regioner höll fyra möten

Samarbete inom ekonomi- och finanssektorn

	<u>MR-Finans</u>
27.6	Eidsvoll
	<u>ÄK-Finans</u>
10.3	videomöte
15.9	Oslo
12.12	Köpenhamn

Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn

	<u>MR-FJLS</u>
22.6	Tromsö
	<u>ÄK-EKSE</u>
26.1	video
8.3	Mjös
4.5	video
21.6	Tromsö
5.10	video
3.11	video
	<u>ÄK-LIVS</u>
23.3	Köopenhamina
29.6	video
11.10	Oslo
14.12	video
	<u>ÄK-Jord ja Skog</u>
9.2	video
26.4	Bergen
26.10	
	<u>ÄK-FISK</u>
7.4	Bergen
8.11	Trondheim

Social- och hälsovårdspolitik

	<u>Nordiska ministerrådet för social- och hälsopolitik (MR-S)</u>
24.-25.3	Stavanger
	<u>Nordiska ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S)</u>
2-3.2	virtuellt
1-2.6	Bodø
5-6.10	Bryssel
14.12	virtuellt (trojkamöte)
	<u>Andra evenemang</u>
25.3	Expertseminarium om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD)
14.-17.6	Nordiskt COPS15 sideevenemang "Indigenous persons with disabilities - Challenges and opportunities posed by environmental change" i New York fortsatte diskussionen om det tema som togs upp under Finlands ordförandeskap, det vill säga främjandet av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning som tillhör ursprungsbefolkningar.
31.8	Webinarium "Leave no one behind – Policies to support a just green transition in the Nordics", Nordregio

- 15.9 Digital konferens om effektiva åtgärder för att få unga att engagera sig i arbets- och socialt liv
- 20-22.9 Nordisk dövblindhetskongress "Today's knowledge for tomorrow's actions – a Nordic perspective on Deafblindness", Tammerfors
- 5-6.10 Möte för nordiska internationella chefer, Bryssel
- 7.11 Nordisk konferens om Universell utformning
- 15.11 Konferens om inkludering av utsatta grupper på arbetsmarknaden, Oslo
- 28.11 Webinarium "Healthy online behavior and youth mental health – a Nordic perspective" / Danmarks treåriga ordförandeskapsprojekt "Nordens unge i bæredygtige fællesskaber"
- 7.12. Webinarium "Youth mental health in schools – a Nordic perspective" / Danmarks treåriga ordförandeskapsprojekt "Nordens unge i bæredygtige fællesskaber"

Jämställdhetssamarbete

- Nordiska ministerrådet för jämställdhet och LGBTI (MR-JÄM)
- 27.9 Oslo
- Nordiska ämbetsmannakommittén för jämställdhet och LGBTI (ÄK-JÄM)
- 1-2.2 virtuellt
- 1-2.6 Nuuk
- 28.11 Köpenhamn
- Andra evenemang
- 16.3 Meeting of UN Women Executive Director and the Nordic Council of Ministers for Gender Equality, CSW66, New York
- 31.3 Nordic Fathers on Paternity Leave, Helsingfors och online

Samarbete om arbetslivet

- MR-A
- 28.9 Oslo
- ÄK-A
- 30-31.3 Köpenhamn
- 18-19.10 Lillehammer
- Arbetsmarknadssektionen
- 15-16.3 Stavanger
- 20-21.9 Stockholm
- Sektionen för arbetsrätt
- 5-6.5 Bergen
- 29-30.9 Köpenhamn
- Informationsmöte för de nordiska länderna, baltiska länderna och Polen
- 28.11 Bryssel

Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete

- Justitieministrarnas möte
- Juni Norge
- ÄK-just tre gånger

Digitalisering

- MR-Digital
- 6.9 Oslo

	<u>HNG-Digital</u>
10.2	online
19.5	Oslo
28.11	Riga
	<u>Övriga evenemang</u>
7.9	Oslo, högnivå seminarium Digital North - A Digital and Sustainable Nordic-Baltic Region - regjeringen.no https://www.regjeringen.no/en/topics/public-administration/moter-kurs-og-seminarer/digital-north-a-digital-and-sustainable-nordic-baltic-region/id2921534/
	<u>Projekt:</u> projektet världens smidigaste vardag genom digitalisering

ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE

Gränshindersarbete, Gränshinderrådets möten

21-22.3	Gränshinderrådets möte i samband med Nordiska rådets temasession i Malmö
27-28.4	Gränshinderrådets möte i Oslo
27-28.6	Gränshinderrådets möte i Halden
14-15.9	Festseminarium för Skibotni Gränstjänst i Tromsø
14.10	Gränshinderrådets möte i Köpenhamn
1.11	Gränshinderrådets möte i samband med Nordiska rådets session i Helsingfors

Hållbar utveckling

Den förvaltningsövergripande nordiska expertgruppen för hållbar utveckling sammanträdde fem gånger

Trafik

19–20.10	Trafik- och logistikmöte i Uleåborg i Barents-kretsen
7–8.11	Informellt möte av Finlands, Norges, Sveriges och Islands trafikministrar i Norge, Fredrikstad

Samarbetet kring främjande av integration av flyktingar och invandrare

12–13.12	Konferens om integration av kvinnor, Oslo
8.12	Konferens om integration av flyktingar från Ukraina som behöver tillfälligt skydd, i samarbete med UNHCR
27.10	Inofficiellt möte för ministrar som ansvarar för integration, Oslo
9.5	Konferens om erkännande av examina och sysselsättning

Invandrings- och medborgarskapsfrågor, inkl. det nordiska samarbetet som gäller invandring och flyktingar

2.6	NSHF:s arbetsgrupp för återvandring och återvändande, Reykjavik
21.9	Ämbetsmannagruppen av den Nordiska samrådsgruppen på hög nivå i flyktingfrågor (NSHF), Reykjavik
24.11	Nordisk arbetsgrupp i medborgarskapsfrågor, Oslo

Samarbete mellan civil beredskap, beredskap och räddningsväsendet

Polissamarbete

De viktigaste projekten för år 2022:

- de gemensamma utmaningar som situationen i Ukraina medförde för polisverksamheten samt nationella situationer och arrangemang.
- En av de viktigaste samarbetsformerna inom PTN har varit de nordiska kontaktpersoner som polisen och tullen skickar till olika relevanta mälländer.

Ungdomssamarbete

4.4 och 28.4 och 22.11	Tal om Norden – diskussionstillfällen med gäster som Sveriges ambassadör Nicola Clase, nordiska kvinnliga medlarmedlem Astrid Thors, Ilmari Hyvönen (undervisnings- och kulturministeriet) och Annika Lyytikäinen
6.4, 13.4, 4.5, 18.5, 25.5	Möten inom det nordiska influencerprogrammet i olika ministerier. Bland talarna finns Finlands ambassadör i Arktis Petteri Vuorimäki, Anton Staffans (NORDEFKO), Emma Sairanen (Sitra), ungdomsdelegat Maija Kuivalainen och Christoffer Forssell (Svenska Yle)
28.10	”Nordisk ungdom i kris” seminarium och pamflettlanseringsevenemang
29-31.10	Ungdomens ungdomsråds session med anledning av PN:s 70:e session
15.11	Alternativ Norden akademiska karriärer om nordisk praktik och karriärmöjligheter
28.4	PNN vårmöte på svenska ambassaden
22.11	PNN höstmöte på svenska ambassaden